

పరమహంస,
భాష్యకార సమాజస్థాపకులు

మహర్షి
శ్రీ వేంకటదాసస్వామి వారు
ఆచార్య స్తుతి

10

శ్రీమతేరామానుజాయనమః
 శ్రీశైవాలక్ష్మణాభరతశత్రుఘ్నవాసుదేవతామతశ్చ
 రామచంద్రపరబ్రహ్మణేన
 మః

రామరామా వృద్ధయశ్చకుండుబలురాక్షసాదులకాగ్రో
 నైకైశ్చర్యమౌషధిదాయకుఁడుభాస్వద్ధివజ్రాతుండుభూ
 ధారదీప్తిసనశీలుఁడుఋతుఁడుకుంభజ్వంభదైత్యవౌత
 దారారామమజాపవర్తివారిని, త్రేవేలుమమార్జితటన్ది
 చునలువకుఁ దల్లి సర్వసర్వనాంకులనేతడువేదిత్రముం
 గలుములకిక్కుక్కెవ్వని, కామనినీరజమాలయంబుగా
 నిలుచేనెలంతపున్నెముల నీరధి నీరధి పుత్రిల య్గోమా
 కాలమిసమస్త్రసంపదల, నిచ్చునుగాకకృపానిధానమై
 డాసారసనాభనచరణ, సారసయుక్తమెసర్వకాలము
 శారకప్రొషకంబులని, తద్దయుసర్వవృద్ధకభగ్గోమం
 చారసిమారనసంబునమ, వాత్రుకభక్తినుతింపుచుండనా
 కారటగల్గఁజేసిదవ, వాఫలమమిసరజలాప్తనాదై
 మజననవప్రలబంధువర్గములన, స్థుర్ధవోనపుత్రులన్

2

విషాదాన్నిధారా సంపాతము

ధనధాన్యంబులనిష్ఠుటంబులను శీఘ్రముగా

మిత్రవాచమున దేవాయకా

వనమావళి వృక్షభాదలతిం దృణముగా వర్షించి నవప్రమ

యనిధానంబులనిష్ఠుకొచ్చి తిన్నెచ్చి ప్రాధి లక్ష్య పతక 4

ఉత్తావకభక్తి జేందితిగ, దాయశుద్ధి ర్మమచేత సర్వద

వావళిగన కించితిచ్చి, తావళిగాన దిన వెలుగవే

దేవయతింగిచాములక, ధనునిజేసదయాగుణంబునా

ప్రవలయం పవైతి విది, పాడియభక్త మహాత్మ సవధ 5

ఉప మికోటంతగల్గె నిటుల, తికతి వృధ జేందితం దువా

సార్వమయలుంగ బెర్చెదను, చక్రవి నం దనుజూరచాలన

జ్జేమ పొగల్ప చేవన మునిచ్చితి వంతను దృష్టి జేందనా

తమును మోపినాడి వక, భారమసార్వముగా జనార్దనా

చగ్గలమును పూడివాడయ పూడర్పణ నామోషాంతంబుల 6

జ్జలయము జేందెనో వెలసె, నెటికినాటికి కమనా దుచ

వళమటుగాన బేర్చెదను, వావిరియత్తము సల్పమంచున

శులవడచేసె పూరియగు, నట్లానరిం తిక్కెడిచివలదల

పవనల మాధవా 7

ఉల్లసేయమాప్తమున భుజబలంబున గలట్టి మహాసమర్థుల
 భక్తులుగా నిలంబడిన నా నా ఫలింపదోదేవతాలయం
 బిట్టి విడుదల సంఘసూరి వరు, వెంచెదరట్టి మహాభక్తంబు ప
 రాక్షమ వయ మూర్ధమున నాదట నిల్చి తావ మేవయ ముద
 మధన సాధ్యంబు చుమా తదా లయ మురి, స్థంబ స్థాన లుక్మచే
 త నామండు ఫణిశర్మ మందు గలర, త్తంబట్టులాద్రవమ
 చ్చి నేనెవ వేరె గాని నామ నానిగా, ద్వింపంగ వలగా మచ
 యన గార్యంబు ఫలింప జేయగ దవయ నామై కైవడ మాధవా
 మాధవ వదయా లయ సృష్టి నేనెవ నా, పాలాకృతింబాల్చి సూ
 రి వరుల్గాల్వ గజై రినిల్చితి విభూ, రిప్రాభ వంబాప్తమ
 భీమ సాధుల ముగర్త గానియి నా బ్రహ్మకర్మ ముల్పాత్మజే
 దువేదంబట్టుని చింత జేసితిని, తొడ్రోడ కరమా వల్లభా 10
 కామంతంబా వనశా సనంబెనసిచా, వంబంబుగా భారతే
 కామం జిక్కి మహర్షి తోడ గల లోక నిన్విం చిం మామ
 బంతాభక్తి బధింపు మానలునున, కిక్కార్చ సా ఫల్లమం

4

విషాదాశ్రితాశాంతసంపాతము

చంతర్ధానమున సెదెప్పి మహానయానందమనోహర
ఉచితం లనిక్తమాయనుచున్నదలారా (తలపోయించుండరా
మాకుతి (చాల్చి) లక్ష్యమున, వాయురక్షత-చనుదెంచినిపులా
నానమమ్రాలనిచ్చి పక్ష, నంచానరింపుమదయగాధ వే
చేకురువాంఛితంబులనాచిష్టతిగావో విరించితిరుగ్గ

12

చూలలనుఁ దేనెననన్దుకపహర్థముగాఁ దలపోసిరాఁడును
దైమువరంచాసంకెననయంఁచియుభద్రనగంబుఁజేరిన
పరికినకతినాదిపుత్ర, బాసునముప్పదిరెండుమాల్గున
వీలరఁబడించినాడఁ (నదుకాంబుధిభక్త మణిపునవధి

13

మగపదియాఱుభ ములేగినాదిపుత్రున, వల్లించినాడాదిగా
నిదియంతంబుగఁ గానరాదుఫలమొనెనాడులాఱుచునో
యిదిమోఘంబునొయటంచుమదిలోనెన్నోచంచాలర
యిదివంబుల్లినులాదిదక్షినులుమా, యింపంగదక్షినులారా 14

నొసంస్థితాంధ్రములవైశారద్యమొసఁగితి, వవియునా
యండువనఁబడినట్టి నట్టులాప్తి వారసభాప్రావణ్య

మంచలదేసితెవిని, కదిపరాభవకారణాప్రసాదై
 వారాజితప్రమాపాదింబితెవిగాని, యిట్లుండులనునది
 వేరువేయ్యి. సుకవిరాజకేసినపుడగుచ్చితివిగాని
 యనిప్రయోజనమైచెలరాగైరినీపాదభక్తిగర్విం
 చినాకటవదియుఁబూర్ణఫలంబులేనట్టిదయ్యెనెనె
 టువైతమార్జింతునెల్లువావగ్రాలయమపూర్తిసయ
 మనంబుజూర్తు. 15

సోనాగస్తరంబు విన్నపమునెసెయొకండు, విత్తమార్జి
 చెఁబోవేనేవెలు. మురజమింపాతంగ, మురయించెయొకం
 డు. ఘనసభాస్థలములందెనెఁగిరి. తంబుఁబాఠాయం
 చితార్తినాక్తండుసం, పాదించెనవేవంమపతకముల
 సుగ్రామభాషాభక్తిగర్భజైప్రయొక్తండు, చిరుద
 ములఁదాచెఱిపెల్లుమాడ. నిట్టివంసులపాటినాకట
 దయ్యె. సత్పులముకొంచెమునైవొసంగినట్టి. విత్తయొల
 నప్పుంసకవిప్రవంబావేణుగోపాలజనతెవవిత్త
 శీల. 16

సంగమకడుపనానసంబుననుమొదవేట్లు వ్రేళ్ళుంతురాతని
 కచకాంతుభంగివేటితో ~~తొలగ~~ కంఠలఘుకవిత్వమారంభి
 ప్పఁబూజించురతనికాచాబువేల్చి | తపోమూలనా
 కండురాగమాలాపింప, గణానించురతనిబంగా
 రమెట్లు | బాణయ్యయొకఁడు హాళిగాఢవచింప
 నుతియించురతనివేనాళ్లతోడ | డనుటవైవారిజాడ
 దక్షతలభింపఁ జేయవేత్తిదిలుగానో జేంచుంబో
 గారణములయైన మంచున మలనాభవేణుజాపా
 లజన త్వవిత్తకలగ 17 శ్రీరాము

సంగమతానములపాండిత్యంబుగలదని, సంచితత్వవిణ

~~ని~~ విచారకమల | భాసురకవితా విభవశక్తికలదే

ని, భూరిసామ్రాజ్యధిపాకమల సభలనుష్ఠాం
 గించునామర్థమున్నచో, స్థిరజీవనోపాయచింతయ
 ల | బవబూత్రవైదుష్యభావంబునలదని, ఘనర
 త్నభచితమంకనములే | నన్నియును విద్రవ్యగల్గు
 ననివచించు | నట్టిబుధసూక్ష్మనాయండుననతమ
 యైన సంకనగుడికార్యంబులెట్లుజరుగు | వలయునో
 నడువినివేంపువారిజాక్ష 18

వివేచనాశ్చి కర్మా సంపాదము

7

సంగ వచి వచనము (సూర్తియై వృక్షకర్తృంచిన ఫలమున నె
యొసంగవలయుననుచు | నన్న దైవముల బ్రేరణ (గొల్పిన
వారి ఫలముల నిత్యమై పర (గుననుచు | గనక గర్భాది
కములందు వారికి లభించు సకల వృత్తి కలుగుననుచు | నా
నా జగత్తు లో జన్మ నికంటెను ప్రయుండుక సి-మాచిన నా
మౌళిక కర్మనుచు | విశదముగ నేత యందు నేవ వచించి
నా వదియ థాళ్ళ మని మచ్చావ వాంఛ మో ఘోషాటను
వలనా ద ఘోషానాశ ౫ వేణుగోపాల జగత పవిత్ర కల ౫ ౧

సంగ కర్మ ల్పని (గొల్పియ వృక్షాదిహంసుండు బల క్ష వితో (గొల్పి వేద
ర్పు కొనియె | జింతా మణి మనుక్రొత్తంబు చేదుర్గ నల్పిం
చిత్త వా ర్పు (ఉండెను ఇ ము | గంగను (గొల్పి విష్ణు సత్యము
పర లాక్ర సుఖము జగన్మాధ సూరి (గారంబె | శ్రుతి నన్న నా
దివ స్వ తికర్షణ ము సస్రి యం రోగ్గ మోదె మయా ర సూరి
కాని చింతా నల మనక భను (డైన్) | శించిన కవోదు (జిం
డు ర్దెంచి-మాడ | మాన వాసుం డైన నట్టిన నుత్కృష్ట
ణుగోపాల జగత పవిత్ర కల ౫ 20

సంగ స్థూర వైరి (గొల్పి చచ్చె రభ మన వివర్ను (డ ఘటితవు

8, విషాదాన్ని భారానంతా వదులు

త్తంబులాచరించె| శారణంబను(గొల్చిసకవిత్రినాథుం
 డు) విశ్వజయంబుసాధించెవలెనె| వంసుమంతు(గొల్చి)
 మున్నలభట్టు మూర్తిర, తాళిపాళాదులకట్టు(ఉయ్యె)
 రాణివేదంఘ్రులారాధించె~~యె~~ మున్నల్ల, నానెపద్దన్న
 విజయము(గాంచె| వసుధయందునవివిధదేవతలగొల్చి
 నవివేరణ్బులునిజ్జెలసొన్నములు~~యె~~ గాంచె| రసనం
 డనుదర్శమవరసుభావగవేణుగపాలజగతపవిత్ర
 రేలు ౨1

సేన సత్తా పీచే కట్టు స మహాత్ము న స్మర్య మంచు మో వయస్
 లాభా మ్రకంబె | శిష్యుల వల్ల నార్జించె దన స్మర్య గాంతు
 వారత్తు లిక్కా ర్య మనకు | యాచన చేధ నంబార్జియ
 న స్మర్య వా ధుఁ (కొ)రా తనానంద కయ్య | బాండిత
 చేత సంపాదించు న స్మర్య వివిధ విఘ్నంబుల ^{వి}ర్జవిం
 చుఁ బ్రేమ వ తలుకల్లెఁ బర్చుదంచన మువాచ్చె | నానా
 సముమా టి పోయెను తా ⁺ వా ముడి సే నే మియను
 దొచదాయ మందె ట్లుతావ | కాలయ మనెట వేరు వివం
 శవానాది ~~వివిధ వివాద వివాద వివాద వివాద~~ 21

డొ భారతము విరావమును, భక్తి (బుర్రాణ ముసప్త) కలం
 సూరిమి సంగతి నంపె సమమూడి నవత్తము తోడ సంతయి క
 సరినవైం బనరుజలా, చింతకభన మొనర్చు నిండలా
 బారన (గల్లు-చుండు నిటు) పుట్టుట కె మకతంబు భక్తి జూర
 మధకు విసాక ల్లము గార-చించి చృధ భక్తి కేమనర్చించుచు²³
 నతికాగెంబా పరాభవంబు శుభైర్న భవంసనంబా మటె
 మతి-చాంచల్ల మొకల్ల (జేసెద ప్రస్తనాన ప్రమోదంబులు
 స్తుతనా జ్ఞంబులా సంగవైతి విగతా, నాకెన్న డంగెనవా ? 24
 మ|| ధరణి నాథులకుంగుమల్ల వలువి, దాన్దప్రాధి చేనయ (గా
 వరవారి లాడలు మేడలంబరములుక, వాళ్ళంబులే నుంశులి
 చ్చి ~~అయి~~ రహింబ్రాచిరిగాని నవలెసదా, చవాట్లుక ప్పంబులి
 చ్చిరబాధించు తలంపునకెటుల (జేచెన్న స్తులన్ద్రోపత ? 25
 చ|| లిల (తులుగొప్పవారి (గొని) యాడుటలెల్ల ననిష్టనాశనం
 బలము తరెప్పవస్తు నికరాళ్ల ముగార పరాభవంబునిం
 తలు తలుగారయెనే మ్మనిష్టదంపడికొరకు దాతచెంతక
 థ్కులు చనుచుండు ప్రాప్తమర, దొంగసుడొ సరమా మనాహ

సహకారకథానక్రితామందుం^{తి}విగాన, బాధింపవలసిన
గూర్చియున్నది. బాధానికర్తృమాపాదించితివి
గాన, భారతామలనుజెప్పంగవలసె. గృతులు రచిం
చుయోగ్యతనిచ్చితివిగాన, దరముగావచ్చుచోదాని
మాన్వీవేదాంతవిద్యవేకమిచ్చితిగాన, సాంపాకగను
పన్నసింపవలసె. గానియ పునులానరించుకాలమునన
భాస్థలంబులలాచరాభవమునాకొ. సంకుచున్నాడేది
రించిసార్థకంబు. దినేనమున్నదొతెల్లమాన్వసింపా? 27
మ^{ది} పలుమాటిక్రియనన్నుగెప్పములచ్యబంధింపగానేలన
కలముక్తోధమునాపయింబాడమివ్వవేకవర్ధిల్లినం
బాలియంజేయుముకానిచోదతిమిప్రపామ్మంచునస్సృష్టిలో
జొలగుద్రోసెయ్యెదైనబంపుమికసం, తోషంబుతోడైవా 28
స^{ది} నిజిలంబువర్ధించినిన్నునమ్మనగోపి, కలకాక్రగెరిగింబిలో
లగినావు. పూతచరిత్రయాభూప్రత్తిసకవిలా, పలడిం
పుమని తమ్ములబనిచినావు. రతివేళకుక్తిజోసతికిమఃః
ముగల్గు, వాడియావిరజామృలాదినావు. తెలిసియుదెరి

యనట్లులనిచ్చివారినిరావిం-చిసున్నపు(దన్నం-చినావు)ధరణి
సంతకసిధన్వల ~~నమలట్లు~~ నమలట్లు|లుంకమమ్మ(బాలు
కుంకగేండ్రి)నేవుమోసగిం-చినావన్న(బిత్తమ)దుక్కిణీ
శవాపరాననాశ||29

సేవంకపుల్కఉచిరిపదియుముండొడ్లక, జ్ఞాతకాంతా
రవాసద్వయంబుయడొలికొపల(గేడుదొలం-చిరా, జ్ఞంబు
గైకొనెవారిత్తుంపుపతి|నలభూమిపాలు(ఉత్తలిబాధవ
ర్షత్రయమున(బానాడిసోస్సంబుగాంచె|వారిచేగ
రిగినవనవాసదుఃఖంబు, రవిజుండువిడిచివార్షంబు(గాంచె|
దశశిరోధిదాననారవానలంబూర్పుకొనెవభ
షణ్ణండుకొన్నిసమల|కొన్నినాళ్లకైననిపురాభవమున
స్వదలునట్లులేదువారిజాక్ష||30

సగిశ్చోతభూపతిమునుస్వయామిషానియకా, పాపంబుకొం
భవసంభవునివలన|నవబుండుపవనాశనత్వంబు(జెందిన
వృద్ధి ~~నాతిశయము~~ నాతిశయముధర్మజునివలన(మరుదంగనలు
మరమకరాకృతులుదాల్చి, నచటోమొగిసవనసాచివలన
వరకునేత్తేపుండువప్రచేగనినట్టి, భయముకొనుసమా

త్రయమువలన విడిచిపెట్టబడును గాంచెదము కమయం
మనమహాత్మునిచేసినపురాపవాన్నిచల్లారుననితో
చకాయెక్కప్పునపుకలుగంగబడువలనకజాయెగిరి
దాసాత్మపత్నికాపమునగప్రభుభూపములువశదత్తా
బ్ధాతకముడిసురాసురుల, పాపములన్నియుజెట్టుచట్టనని
యో
శివులమాపుమాపినవరిష్టగరిష్టచరిత్రభారమే
నాతలకెక్కియున్నవృద్ధినంబులదంపనకొడలుచనా? 32
సేనుబాక్కుమాపంబుగొచ్చునదాలచిసం, వర్తమచ్చిన
నీత్రధానశక్తియలనుచేల్చుదుర్దశావాప్తిబాగొట్టి
ధనములిచ్చిననీత్రధానశక్తి వదాన్సగుకాము) పొంచా
లికొలుపులాపలవిలపింపసు, చేలంబులిడినవిచిత్రశక్తి
నాకారయోగ్యులకర్మనమమోక్షలభమిచ్చినమహా
ల్లాసపూరిత బడిలిశుష్ణంచెనోజరాభారపడిత
బులయ్యనామొదటిచంతముననున్నగ్రేలనామందు
అపనచయవిపుడునోరివణుగవలజగతివవిత్త
శిలగిరి 33

చేయవలసిలభెనుమనెననువమలుదండయమముజేరిదు
వలువలుమిగిలినజననిబాలునిజంపిననాకరించుదా
తలుగలారెల్లదాత్రులుదండనసయదలంచితనివా
రలనతియమనందగుబ్రాహ్మవమందరినకజేన్మకా?

చేమనుజులనాశ్రయించిపలుమాలుగడించినవత్సరము³⁴
పనులనుజూలమంటుగుడిపద్ధతులెల్లగొఱంతజేందెన
కనికరముత్రేమిమివే,కాకణలబ్ధిఫలించునప్పున్
త్వనికరమెన్నదైనజలదంబుదనంచెడనున్ననచ్చుతా? 35

సేవపంక్తికంధరునిజంపకమున్నసరమూవిభునమూ
భ్రమభారపోయినాడుబుభ్రమూకమునజేరికృ
కించువరకుమూసఖనమరజ్యంబాసంగునాడుత్ర
జుభూసుకునకారొదొలంచికొనినట్లెచ్చెన్మనగూ
బినట్టిగాడుదాయమచేలునెదన్దంబుమాయిందవి
త్రేనసముని(గావిం-చునాడు) పూనినృత్నంబానర్చున
దానకన్యావెఱచిడానెనొసమనింపవిసుగుజేంది
మూలబందెనొకానిచానెలనన్నుడాసేప్రవేషకు

విషాదాన్నిభాగా సంపాదము

కుగలసుకప్రభునితోసరిమాను భాగితోజగంబునన
టం-ము బల్లు-మందుకు సూకులవల్ల దపాది ప్రోత్సవము
ప్రేరేపిస్తే చినావు నాదెవారా కితరచినకాలమందు
గలరెదనకంటెచాలతలుకమలనాభ 39

మృతనువాదుర్బలమున మయ్యెడెడువా క్షన్మందుదాపయ్యెన
పనికొయ్యోగ్రతనెకకాలమిద సప్రాప్తించునకంటెనా
కనుకూలుండుదయా కుడెడెడుగరి, వృద్ధికుడెప్పుడులే
డనఘావాంఛితసిద్ధినెడిసగుమ, యానరజాతెక్కణ్ణా 40
డ 4 భాసిలుసర్వలోకముల, బాలనసయవిభుండవచ్చెన
దాసుడయాచకుండనిను, దక్షనొరుంజనియాడనంచునె
బాసయినర్చినాడనుప్ర, పన్నుడ బేరుతన్నతసున్నజెసియ
ల్లాసముతోడ బ్రోవుముబ, లాప్రబలాసమబాణకశవా 41

డ 42 దేవుడునైనగుండుగల దేవనలిచ్చుచున్ననెట్లులం
దప్పుడు వేదయన్విసుగు, దారిచియైనదయాద్రోవృష్టి న
డప్పులుదెచ్చికావలసి, నట్టిదనంబులాసంగితెనినా
ముప్పునకించునదుయశ్రమ గొనసాగురమామనావారా

సోచిప్రభానునకు విచిత్రభానుడవచ్చె జగత్ప్రేమనమ

16)

విభాగస్థానానాం సంపాదము

నమగణమునకు వచ్చి భాగస్థునకు మహాభాగస్థునకు (ఉత్త
సుధా) కనునకు (చియు) పునకు (ఉత్త) విశ్వంభరకు స
హావిశ్వంభరు (ఉత్త) జ్యేష్ఠనములకా విజేష్ఠనమునకు వచ్చి శం
కరు ~~ఉత్త~~ నకు సహాశంకరు (ఉత్త) మహాచిలమునకు సుమహా
చిలమునకు వచ్చి భాతకును భాతవత్తలతాంతశకున కెలల
తాంతశకుం ఉత్తయలకు మంతు విట్టినిను (గొల్చి) కోట్లవేద
ర్తుకొనక | యింత నెవ్వరివినుతింతునిం దెరక | 44

సంగ్రహం ప్రసాది మహాంధ్రం ఉత్తవింత్రి సురుపుంగవున
కు సద్గురు (ఉత్త) శివసంఖనింటిలాన వనిభానములకు
సర ~~ఉత్త~~ సజాలయకునై శ్చర్మమోవు | సర్వమంగళకుభా
స్వరమంగళములకు లలి (బల్ల) జ్యేష్ఠికి వాల్లభున మోవు
బంగారునకు జూచువా పసిండివినివ్వు రత్నంబులకు దే
వరత్నమోవు | సర్వసాక్షి ముఖకు సాక్షి స్థలమునకు |
త్రవ్వమునకు భూరిధనమునకు ~~ఉత్త~~ వ్వు | నిన్న (గొల్చి) దాసని
కంబులాందని | వైభవంబులన్ని వారిజాక్షు | 45

సంగ్రహం దనస్థప్రసాదమునకు ~~ఉత్త~~ వ, రుచిరవిష్ణువు
లందుకు చులునవి | దధిష్ఠువా పూపసి తాగుడక్షి రమ

సోకరికై కేరివై కరలును వేవేతుజన్మలయందు దేజన్మ
 నేవెన్నీతిధరంబులనును స్థితి నేవెరమచోపురుషులకుర
 తిసుషాత్మార్థివేవెయనుమూలదాంపత్యమునకు గారణ
 మోవె సత్సంతులులనుచేజంబునవె పొడి పంటలనుసం
 భవనిధానమునవె సున్నత్రుకరణవత్తుడవునవె వాష్ట
 విదనిసద్గ్రహస్థగర్భమునవె మంచివారైకనమత్తమో
 వె సజ్జనావతులనుసంసారసుఖమోవె రుక్మిణీశపాప
 రాగినాశగర్భం

సోని జేలచేజావాపనియమకాలమునవె ససానసుకూ
 లవత్తుంబునవె సిద్ధధాన్యముప్రప్రసయవగ్రహమోవె
 భాగ్యస్థంబునకు శలధరలునవె మర్రిక్షకాలమంచునవదా
 న్నతనవె సోపానధికముసుభిక్షమునునవె వానావసరమో
 వెచానధలమునవె యజ్ఞాంగములునవె యజ్ఞమోవె
 పాతకులకు లభించువిపత్తులేవె భవ్యకలుకళావపు
 శుభములునవె రాసులకు శల్లుపరమపదంబునవె వెలు
 గువొలజగతపవిత్రకలగర్భం

సోమలసంతప్రిమానానాపికాచవివగినుమా
 లదువేదేశయంబు ప్రతిసమాసంప్రాప్తపర్యుతుంచన

విశేషావాక్యభాసాసంపాతము జనరంజనంబయ్య
ధనచయూభావమై కేలాంబరజేయుపాంకిత్తపటిమ
కాస్త్రసమ్మతమయ్యశత్రుమరాలాపపూరికేలాం
గుప్రవర్తనంబు | మరతసంచయవేతుశాశ్వరవల్లభా
కౌల్మసును ఫలవోనలాలసలుగల్గి | తనకుచున్నదిదేహ
యాత్రావిధంబు | చ ~~క~~ క్షేయమువనినచేత్రపాశో

మగకామక్రొధవిమోహాలాభమహాశబ్దోష్ణదంభాత్మసూ ⁵²
యామరందస్యయభేత్తహేయమని, త్వంబులనత్తద్గుణ
స్యోమంబుంగబళించిమామనమనం, త్వంబు(గల్గించనిం
కేమాద్గంబు ~~ని~~ నవనిజ్ఞంభణ్ణముమాయంతరమా
నాయకా 53

సోమలకచేదవైవలపాండుమాత్రాన, నవలపభూమి
శుభ్రణంబుమేసి | దమయం ~~త్రియంబు~~ త్రియంబు మజేర్చుమాత్రా
న, నోర్పప్రమగయనిమేసి | వసుధాసుతనకనవ
నినుంచుమాత్రాన, రావణసపరివారముగమ్రంగి |
త్రౌపదినాశించిత్రతిమినమాత్రాన, శతకచకునికేకస
ములుడలిచిప్రబలుచున్నదిసాధిప్రభావమట్టి |

విషాదాశ్విధారాసంపాతము

పుణ్యసమలచరిత్రమింపుగ (బద్ధించి) చెడ్డకామంబులను
విడువజ్ఞునియుమయ్య|| జానకారామప్రవర్తింక సా
ర్వభౌమ ౫౪

సోమితిపకన్దల (శరచెఱసాలయందుంచు) భరణముమా
రుపైతన్నముడిపి| కావ్యకన్యాకోపకారణంబునదండన
రనాథుప్రరముకాననమునర్చి| భృగుపత్నిరొదనాప్రికా
తువైనట్టి) పలలాభనునియసువులు దొలంచి| మునుజయ
ప్రదమా (తమామాంబుజెందిన) నవకోటి నెట్టికేనాడు
జేర్చి| తనకు-చున్నదిజగతిక్రొత్తుడులమహామ| మట్టిభా
వంబుతోడినిన్నాశ్రయించి| యితరదైవప్రభావంబుననడించి
కొలుచుభద్రుండు ముక్తిగైకొనునువృష్టి ౫౪౫

సోమిత్తునాటవియందునివసించు సోభరి, నలమిమాంధా
త్వకన్యకలు (జేర్చి) గాథప్రతిజ్ఞచే గ్రాలుకోజిమ (కొన్ని) వ
ర్షములమనకా వశమునసి| మితలేనితపముచేసుతి
గాంచుమాందన, ర్నినిసకావరములామునుగజేసిగవ
తాసురుడై ప్రతతి (గాంచి నబ్బవ) స్పృతిననుజొంగ
నాపరుని (జేసి) క్రొందు పరచిననిధువనానందతర్పమ
వనికి (శీడుగావింపదివృసుంధ) కాస్థలంబునదాని (జేరు

22 విషాదాశ్విధారాసంపాదము
 ననక | మమ్మ (గాపాడుమయ్యరమా వాగ్దేశ్య) 57

సేన కుంభకపరిరంభముం దయ్యెననురత, సాఖ్యమానెంచె
 నేనెవ్వసాచి | లంకలోతరుణిలలామంచులను (గాంచి)
 కోకనకయినమారసుతు (డు) తనయంటని వసింతువ
 నజాల్మలను (గూర్చి) నాసిం-చినాడెనదసుతుండు
 భావజేకొనె బ్రతిమాలిననుదవ, యానగైకొనియె
 నేప్రానిక-చు (డు) నిర్జ్వలంత్రయవైన వరాక్షునాచి | పు
 ణ్యలకు (నలవై రాగ్న పూర్తి మాకొసంగిరయ్యింపుయ్య
 విహంగవాహా || వెలుగుపాలజనతపవి త్రజేలా
 సేనచెల (గిల) తులచేత (జేవాట్లు పెట్టించి, పలుమా 58
 టుదెబ్బలవాలు సోసి | రాత్రిలు నిత్రావిరహాతుడైసిపవ
 క్క, యందుండు సదనపుల్లములజేట-చి | తాతతండ్రి
 లనాటిధనముపోగొట్టివ, వరకొగ్గితెజస్సులడ (గు
 డేసి | గొనబాదు మంచి సేగు సుమ్రుంగెనవ్వమ, గొలుగాని
 ఘోరిదుర్గుణునిజేసి | త్రయ వాయువు కైర్తివనెవ
 చిరుద | చివర్జములరు-పట (గే) జేయుచిత్రజాత |

24 వివేకచింతామణిసంహితము

నవమస్తక ప్రాచీనావృత్తమ్ బద్ధమ్ మాత్రమే నన్వేష్యమా
నానానిజపుష్పలక్ష్మమన్త్రం-చినావృత్తమ్ మాత్రమే నన్వేష్యమా
తై నమ నమస్కలమన్త్రం-చినావృత్తమ్ తస్య నపు డపార పుణ్యమ్
తై ప్రసిద్ధి గాంచినాకతిమవ్యయి | ~~తమ~~ జానకేశవ
పసంఘనాశ 62

నానావృత్తం విశయము చేదోహవాదులానా ~~చిన్తా~~ మచిన
చెట్టు ఫలించువలె | వివేకభూసములచే వృద్ధి డెంచిన
మొదల వనిముష్ణా బుచారి-ప్రసాదమ్ | ముండ్లను పా
దలు ~~తమ~~ నిరుల్లలంచునయ్య (బా) లంచు ససేద
ను మూలమగునావి | పలువిధంబులగు బా మలకోర్చి సం
తరింపగ భూతి ధనముల బృథమగు నాడు | విడువ (బా) వ (డెం
త వెట్టి వాడై నన | ర్వజ్ఞుడైన నపు వత్సలత్వము దిన
స్మరాల మూర్తిగా జేపట్టి యపు డవడవ ప్రసేర
మన 63

సప్తమస్తక ప్రాచీనావృత్తమ్ బద్ధమ్ మాత్రమే నన్వేష్యమా
నానానిజపుష్పలక్ష్మమన్త్రం-చినావృత్తమ్ మాత్రమే నన్వేష్యమా
తై నమ నమస్కలమన్త్రం-చినావృత్తమ్ తస్య నపు డపార పుణ్యమ్
తై ప్రసిద్ధి గాంచినాకతిమవ్యయి | ~~తమ~~ జానకేశవ
పసంఘనాశ 62

విషాదాన్ని ధారాసంపాదము

కంటెరత్తకాంతకములేననియున్నది సుగునువర్జించునన
వత్తి|| సగ్గమునుకొని తావన-వరణాసరసి|| జమ్మవేషేషకమ్మ
ననబ్బకొల్చి|| నన్నువిడనా వుటంతవిద్యాణితనము|| పాఠం
జ్ఞానా శే(నేదరమాప్రాణనాథ 164

సంధ్యనువృంధియల్పశించినవోయినంతలో ధన్వనాన్నమున
జుంతపడినిల్చి|| వా ~~అ~~లముండిఫాలయలొలగినచోగ్గ
ష|| వలునియత్తుంబునిచ్చలము (గాం-చు|| రథముండియొకచ
లరావినచోరథి, పయనంబుగడియలాభంగమొందుసర్వం
బుగలిసి వస్తారనిచోభోజ్య, నాధిని భోజనంబమరకుండు
నిన్ను(గొల్చు)వారెనకేమహామహవ|| లన్నువోను(ఉనుచునన్ను
విడిచి|| నట్లునైననునపయశస్సులభించు|| జూనకేతపాప
సంఘనాశ 165

మనసకలార్థిప్రవిదాననంబుసకేప్రజ్ఞప్రాప్తి(జేమార్చి మా
మకసంతోషమువృద్ధిచేయుటకునమంచిప్రవృత్తిపద
వోకమెన్నోగతులనిభజించిమఱివారచేదంబుజేవంబున
చేకదా యంచు(చలంచయున్నగృహారాధనాపయగేశవార్ష
చనుసతకతకంబువర్షినయవోనిధియోజనకుండుచును(ఉ
సుతునిపయిత్రమవకరకుణసుపేన్ద్రతార్థనిజేయజూచున
నతిభవతయనవకరి, షామణులెందఱుగల్గియుండినం
బతెతు(ఉ) ఉన్ననన్నుపుడుపాలనచేయ(చనురమాధిపా
67

ఉ॥ వేదకు లంఘనండు జనియించినట్లు మనిచొందఁగొన
నాశినమ్మనయమూ విభుడు మంచికాదనియెందరన్న
చ్ఛానన్మృత్యువోడు, శైశవమం దిగెఁబ్రచినాడువా
నోనతఁబూననమటికొ, చెప్పుమయాసరసజలాచనా
సేదయిమండు దేవనిదాఁ ఘామంతు నేనెసెష్టవప్రి 68
యురాలసమవళజనయిప్రిపామా డులనుగణెంచు
నెనిజబాలుండుచనుబ్రాలుగ్రలు వళననినభసు
పూవేంమనెత్తకొంగమునమనిననంబుగదియవ
ళగర్భకుండరయనకడిమిసత్తవదొప్పంబుచిజా
వాపసమయమందుఁ (దావకాంక్షుచింతనావడుండగు
మదయాపరాధములననాదరించి నన్నుబ్రోవవలయు
నెన్నివిధంబునైనవడఁగూడదంచుజూచు? 69
సేతనకుదెరారునంబానఁగూడుననిమాననవిజయ
దుభూసురావనంబు తనతపస్సునన్నించుననిమాన
నత్రిశంకునిప్రొప్పుగాధినందనతపస్విగర్భమపా
యకరమనివిడిచెనె, శివుడు నిర్భకులకడ్డించుచు
ని. ధిలంగుఁడై భగీరథుఁడుడిగెన పూర్వులునుగావఁబా
నిచెసినతపంబు, మనపల్కపకాలంబునలభించుక

ప్రములకు సత్త్విగా ధర్మమును దినాదుగా పుష్కలమునకు

జ్ఞు | లాదరింపు మారమాధినాథ 70

సే ॥ మహిమాన్వితంచైతన్యమధురపురముమాని, బృందావన
వాసముందినా వృ | వరచంద్రులు లుండెనవసుదేవునిది
చింతాభద్రసంబంధమందినా వృ | రాజాజుపిలువంగరా
ను హమ్మనివిదురాబ్ధితాన్మంబుచనలరినా వృ | రాజున
కన్యలారసేవఫలనిచిన, హస్తప్రవక్తను జూచినా వృ | వ
ని బట్టి మాండగారకు భక్తిప్రభావమగునుగానిధనమ
లాదులెత్తుకొనవటంచునెఱిగెడితంకింపక కలుచుచున్నవా
డె జలజనాభ 71

సే ॥ విదురదనంచెంతవివరింపజోహెన, జనసముదా
యాభిజాత్యమంతా ప్రతివసురాబ్ధితప్రభుత్వము
కంచులేవారట, చిత్తోద్ధర్మితనమవెంత సబరఫలము
లెంతసామజాధిపన్యేత, చిత్తస్థవత్తగాంభోర్యమంత
పరగ్రహుంటారక్షుగరిమమంతధ్రువుండు తపమునల్లిన
మహాబంబులెన్ని | స్వల్పమనానివారివాంఛనైతింగి |
నవిసంగినఫలములునిరుపమములు | బాలికునలొకడు
భక్త్యయున్న | సహజమిదిననునుతవారిచక్రవర్తి
సే ॥ వివిధవృత్తులనుగావింపిననుతలఁచెయ్యమనునం

28 వివేకానందాచార్య సంపాదము
 బనిల్వనికమలనిలయ | బవలువిధంబులఁదన్యువాసిం
 చుకర్చుకొని, భవముగానిపుట్టవఱుట | బాసఁమాగాది
 సత్యార్థమైయు వృథానునొల్లని మహాత్మకయశస్సు |
 తనువుకృతంపఁజేసిను మమనిగా ద్భవముననిల్చనిపూ
 తసత్వగుణము | నిజులముగఁజేరినయందుబాయక | మ
 లఁగుచున్నది పుట్టమయభక్తి | నరహస్తమెఱుఁగుభరుడు
 నిన్నుగా | కన్నునలకొల్లు సంబుడు 730

సగంధకలలాకొక పూజ్యతఁజేంపఁగోరివి, యస్మదితా వననా
 మ్రుజ్జాఁజేమి భూతనిర్మాణప్రభుత్వమాసి చివరించి
 ననాభిజన్మంచివలసి | శూరవిశ్వాసఁజేపఁచుదిట్ట
 గెల్వఁ, బువ్వెనునుండునపుడుఁజయ్యె భూరిశుభా
 వాప్తఁగోరిరుదుండుత్వ, వంఘ్రవిర్ణమశర్మమందువా
 ల్చి | భవసుధసుఁగోరిబర్హి ద్భుఖులుముక్తి | నంపఁగోరి
 మాసులనవరతము | నిన్నుఁగొల్లుచండనకన్నగొప్పవా
 డెందుగెల్లనయ్యయిందెరచు 731

దేవునిమనుజుంపినవోమినందుననిచ్చి, మహానింతకాల
 మామూల్యనిచయ | మినవంశముననవు జననమెందుటగాది
 కాంక్షంబుజగత్వైఁగానిపంచ | చవకొనుతుఁడై నపు

బ్రహ్మభాగ, వత ముఖా నెల్లెఱా వన తఁజెంచి యుత్పన్నము
బునవు రెగిం-మకథ భార, తక్కుం ధరా జమే తనకు మండ
బైనఁజె ప్పు వాని లోన నక పురాణా రావ ములు నునాంబ
క ములు పుట్టె | ని జీలకా స్త్రు ముల మన వెకారణముగా |
క ముగఁజె వలకుగలఁడ యా మునుంద 75

సో ధర్మ సప్రభుర-మనతస్స త్వమనిభాగ, తా మత్తయభవ
చింతె నతులరతి | ధర్మమేతను వయ్యిచా కరణికినిన్, మనియా
వికా వ్రేమ పునవ-చింతె | నందనందనుఁడు నాతెనధర్మం
బు, -మ మ్మాని భాగవత మ్మా పలికె | ధర్మంబురక్షింపఁదల
చి జనింతున, ననిగతయందున వా డినా వ్రావేద ములును
సర్వోవదాంతచయ మిట్టిట్టి | పల్కుచుంటఁజేసి పరమధ
ర్మ | మునకు రక్షకుండ వనితెరిగినది శదా || జానకీపా
ద సంఘనాన 76

సో ధర్మ దేవతకుఁబాద ములు నాలుగునవు, కల్పింపనాది
యగు ముజనించె | బాదత్రా త్తమునా పాదింపనత్తతె
త్రేతా యుగము సముదాహిత మయ్యె | బాదవ్యయంబుచ
భాషెల్లునట్లున, ర్పుగనంతమూడవయుగము పుట్టె | నాన
పాదంబుచేసూఁగులాడింపంగ, దగవు మానిననలియ

గముపాదము | యుగ-వమప్యయంబునకువోస్త్ర్యవం |
 బంధుజేయమణిలయింపజేయ | గర్భవేదనానారస్య
 లిదిసిన్దు | వంబుదేవదేవవాసుదేవగ 77

సోమ్యేతయగంబునసితాపుతి (బూనివిష్ణుండు) చెల (గిలో
 కములరక్షింపుచుండు) ప్రేరాయుగమునసంప్రతి
 వారతమూపు మనగేశవుడు భూతములను (బ్రాహ్మ) ద్వా
 పరమునరమాధవుడు పతాకాదుడై ధర్మనిచేయం
 బునావరించు | గరియగంబుమచకశరరుడై జగద్భా
 వారములుదర్శనంబుజొందెను | దనుచువేదాంతవ
 దియొనట్టెవాసుమ | వినిచెభమునకిదినుపవిప్రచారత
 మునవిష్ణుగీతమయ్యె | గీతామునుండువేణుగోపాల
 జగత్పవిత్రశిల 78

సోమ్యేతయగంబునసితాపుతి (బూనివిష్ణుండు) చెల (గిలో
 కములరక్షింపుచుండు) ప్రేరాయుగమునసంప్రతి
 వారతమూపు మనగేశవుడు భూతములను (బ్రాహ్మ) ద్వా
 పరమునరమాధవుడు పతాకాదుడై ధర్మనిచేయం
 బునావరించు | గరియగంబుమచకశరరుడై జగద్భా
 వారములుదర్శనంబుజొందెను | దనుచువేదాంతవ
 దియొనట్టెవాసుమ | వినిచెభమునకిదినుపవిప్రచారత
 మునవిష్ణుగీతమయ్యె | గీతామునుండువేణుగోపాల
 జగత్పవిత్రశిల 78

శ్రీ దేశికాల్పనామ సప్త డకాయోజ్యయధికారికర్తృజామన
 సేయుండు నట్టి దైవదుననిగ్రహము వలన సాధమాగా
 కనియైన నవిననాభవెణుగో పాలజగతపవిత్రకలగ
 సునల్లిసంభవు సృష్టినై పుణ్యమున ప్రకూటాచలంబు
 మన్నమున బాడె మనాపర్వతమున మహాచిత్రముగ వి
 ష్ణుకర్మనిర్మలంబు లంకాపురంబు త్రైలోక్యకంబు వైలాప
 రిమలంబు రావణాదులు తప్పురమున మనీరి వివిధవై
 భములవెలయు లంకాపురిన మాతయైన వేదచరుం
 డు వాలవవీరచేతఁ గాలిచెఁబట్టి పగటివేళఁ గణప
 తతినిచ్చి భవదధినుడింతపనిచెయ నేవెంత ఘనుడవ
 నినుతింతుఁడో సోనవయగ ౧౦

సోమ దేశాసుమలయత్తున డిమతొలంగఁజొమ్మదకద
 శ్చెరినాధిపాత్మజుండు జమునకు నాలంబాసఁగినన
 ర్మకేమద్రనభిభవంబాసరించెనంగడుండు దేవేంద్రుగ
 ల్చినక్షిరదొలంగముంపునఁ గ్రుద్దియూర్చె బవనసుతుం
 డు ముల్లకములనాచ్చుమొక్కలంబడఁగనల్లాడించెత్తె
 రవిసరాత్మజుండు రావణాసురువానరరాజులిట్లు

32

విషాదాస్మితానాం సంపాదము

సుతువుగజయించుటారసిమాదదాదరాధ్రయంబు
నగారెమవకసుఖావగజానకరామప్రవశంకసా
భ్యుదయము 1181

నేగసురరాక్షసులైనజాతానిపెనుమొనగనల్పించిద్రు
ణుండుకామమంకననినంగమొలవల్లుననికరంబుగడిం
చిమించునదృష్టామపాంచియుంకదివాన్ద్రుమపామ
చేదహంచుకన్దుండునింగి(కంచుతులచెనింపుమంక
నేతిబలుంకెనపుపాచాపు(దొకయోరనివృద్ధిమనకెడి
యెపుసూహవలకొలదిరాజవరులురక్షింపనడుమనుం
డుసింధునాయకునివధించెనర్జునుడుప్రతిజ్ఞగల్పమం
కనబలమునఁగాదినరజాన్దు 1182

ఉగ్రగ్రహణంబునాడుకురుకుంభినినాధుచమూసమూ
తాన్ద్రుహమూపురగినమవశ్వేమండునరుడొకండహ
రాగ్రణులకెజయించిలనినాపులదెచ్చుటలేన్నదావకా
సుగ్రహంబుచేతగతసూత్యసకలజదళాయతన్ద్రా
83

మహానిలావరులుపల్లభాక్రమనిరావరుల్లలావరుతా

మునిసంఘంబులుగా మరూపివగున్, న్యాయముచేయుట
తనపూచించిరివదవద్దమనుత్తర్యించిట్లుకన్పించెమా
కనితాఁడు ల్లనైపట్టి నారెభవద్యయధిక్సమారాఘవా
న్మ అగ్నికుండంబునం దాజన్మవలతులగాసంగు, పని
మానుకొనయొక్కవారికొంద్ది, జపసాధనంబైనవడు
సంస్కారాదు మృతకబాలవైచి బాళినానమాన్, బాలా
ళికవదపాశ్రమంబునప్పుకృ, త్వంచవియొక్కమవతపస్వ
స్థిరసమాధివహించిచెయుఘనధర్మన, మునుమాణి
యొక్కసన్మనివరుండు, వచ్చిరిట్లు మునులువందలువేలుని
నాంచికొల్పదండకావనమున, కెగినప్పుడట్టియాగేష్
రులుకాన్గని, వారెఱుంగవశమెవారిజాన్గ
న్మ విరహావ్వసనముచేవిలపించునాంతము, బ్రాయుడు
తల్పమునలభించెనని, దారిద్ర్యవవేర్చిసంతప్రశాన
కెఱెన్గిధానంబుప్రాప్తించునని, దావంకాంతిప్రలా
చితడబడువారికి, సమరాపగాబలాంబుజ్జననిరెఱు
జ్జకటిలాఁజరించెడువారికి, నిరుష్కణంబుదొరకనే
సంభవించునట్టిసంతోషమునుబొంది, రవేలమునులు

34

విష్ణునామ సంహిత

తం కనా ఇవనికే నవ సుఖము తతిముని ప్రవరుల
కాంచి కాంచినా వుము తముకా సవయ 86

సేవ్యతరతము లలా వె తలుగా మ మూళ తతిమూన
సేవ రస్తు దాయనాడు తతముభుత్తు పేడి తమువెన
తతిమూన తులుక మలము త పేనొ లయసారవి వాతా
తపముల వేగ ముచా తక పంక్తు లను మూల మగువ
ర్ష మున్న న పుష్ప జంతు బాసిన్యకం ముచ ప్రవాళం
బుల మా ర్ష తి తర్క నంబ మరువక నెట్టి సంతసం బునె
నయ నట్టి ముదంబు గనిరి మునులు దం కనా వనమున
నవకా నబుడ గనిర్చయ న్నితువై 87 సవయ సూరి
కాం కేనయ 87

సేవ తప్తిపాయ నచిత్త తన ప్రా లని ల్పంగ జనయి తనెట్టి
మా ర్ష ముజనిం మగుణ వతియగు భార్య మార్కతోగా
పుష్ప మురా మగనకము తముగలుగు దిజ్ఞా సువా వృతి
చే బ్రుత్త చేయ బుడి తు దై నవక్తక ట్ట సుఖ మోద
వ ద పులను స్పట్టి తర్క కంబ డలు చురాగి డ్డె నెట్లు
సురాగి ముదవ నట్టి యానం ద ముదవ ద్విధా నయ
మున దం కనా వన ము సుతా తా పసులు మా వ ర్షిత

విషాదాశ్రితాశాస్త్రము

వచ్చిన కళాను నట్టి వేళ గజానకరామ ప్రవర్తించిన
వేళ భామ ౧౪౪

సేగ అనసూయ తొలుత గినియూడి పువ్వు తిన్నవి
చైనయో త్రవరాని వలవర్షములుగా ఎంచిన నిజతపం
ఫలమొసంగిన కళ భంగమాని నకు యూజలానల్లనా
కవిమానంబు తెనడి తిన న్ను సుతర్ను మాని కైకవంబు
ననిన్ను సవనావన మొనర్చు గెళాని పోయిన కౌకికుండు
తావకావతార తత్వంబు జేసి కృతాన్తు లెరిగియన్న
జనము గెలుగు జూరినా రయి పుడమి యుండు పురుషులు
గవ్రజా శులిం దొర ౧౪౫

సేగ పుష్పినాథుడు ప్రభావరచిత గీతదా ప్రాణమాల
బ్రంచెరామ నకు వరసుమన పర తత్వ మాత్మనెఱిగి
కదా, కూతయ్య చెప్పిన రతిసకచ సరమా విభుడు ప
రాత్మరుడవవని గదా, తనయన్న విడిచిన దాసుడ
య్యో భరతాదులు భవత్ప్రభావమెఱిగి గదా నిషే
బు విడిచిన స్త్రీకారి చిరి మన పరత్వ కుండు పాపనాథు
చేషాని యందు రత్న నిరకమర సినట్లు సహజపుష్పమున
వీచన్ బులన వీరన్ తత్వ మెఱిగి ముక్తి గాంతు

36 విషాదాగ్నిహారా సంపాతము
 సగతి స్థవిభూతులారాగారు దేశక్రి సంపన్ను (దేశివం
 కమునఁబుట్టి) సమజగతావృజ్ఞుడై సంపదించెడు మహా
 బలవంతుడనై ప్రథవహేం చి ఘనజగత్తుండు విషాదాగ్ని
 గారంచిన తమ ప్రాణా తనునొద్ద సకలకాస్త్రములు స
 దివి/ లలిత స్త్రీకృష్ణమూలంబై వెలుంగువోరణగర్భుని
 చేవరంబులంబియైన బ్రహ్మయంతున వెనిభక్తి/ యొని
 నినుఁజొల్పెవా సమమువోవలంబు | వరదేవదూతావ
 మునగచా విచ్చినాళ్ళ || జానకీరామప్రవక్తండు సా
 ర్వభౌమ 91

సగతి లలిమాధురభలంబులైన ^{చిరాయు} ^{యూదుగ} ~~మహా~~ భారాజమానీంచు
 కేరంబుభంగి | (బల్బలంబున వేమపత్నముల్లలవని
 చనికొంచు భారత్రా ^{సగతియు మృత్యువంశ} ప్రాంబువగిది | లాలితే-మాతవల్ల
 వములనొవసు ^{జిహ్వా} కమునాప్రయం చుపికంబువోర్చి | ము
 మకరంధవారంభచేమంధైలమునఁజేరినయట్టి మ
 దచంపరకమట్లు | సర్వకాలముసంసారజలధిలాన |
 మునుచుండును మత్స్య సముద్రమేపుడు నిజీలసుఖ
 వాయుమంధగునన్మ (గనరుగ్గవెలుగువారిలజగతివేది
 ప్రోకల 92

సె || సుప్తవర్ణములతో చుగనూని దయఁబురంజమా

వివేకాన్నిధానా సంపాతము

సం-మధ్యరజునిమాది | సత్తనవేదసంబులు సమగ్రములు
 మనంద్ర మాత్రలకనువేర్చుమనునవి | క్షేరభుజంబు
 లాద్దింపగ | దలచిచ, క్షేరవంత మామువక్రతరతతి | సర
 విమలవజ్రభాజనమునపట్టిం ~~చి~~ చి, కానలాదిదుగుజుడు
 స్వనట్లు | బారిమలుకొండటివిష్ణుపంబునందు | ముక్తిదాయ
 ముండెననభక్తిమాది | పూర్ణ-భక్తిగొలురజేలదేవతల
 గారిగ్గవేణుగోపాలరుగలేపతిత్రయల | 93

సో విద్యాధిభూంధికొవిదు | గొల్పవలె | గానియెలమిమూ
 కునచిగ్రహంపనగునె | రత్నార్ధినరాకరము | జోరవలె |
 గాని, చిలువాకయందునాద్దింపదరమ | కమ్రసుకార్ధి
 నాకము | జేరవలె | గాని, న ^{చియిపట్టి} బరాలయమున వరమెగడింప
 త్రవార్ధిదాతచెంతకు | జోవవలె | గాని ప్రాప్తిండునెమితం
 ప-చుని | గొల్పి | సిరికి భూమికి భర్తవైచిరతరాప | త
 వర్గపతివైసనిసు | గొల్చి వరసుఖంబు | లంతవలె | గాని
 వేణుపాయములచేత | శర్మమానగజాశంఖచక్రపా
 తి | 94

సో భవదయదిప్రభావాంబురారిలో పలచిందుతుం
 ప్పరులజలధులయ్యె | భవదనుకంపావిభవమతద | భిన్న
 పార్శ్వమైచెలుగుగాంభీర్వమయ్యె | గమనయమైనన

38

విషాదాన్నిధానా సంపాదము

కల్యాణానుజామతే తత్త్వాద్ధియందుతత్త్వంబులయ్యెనె
పంచతావకవివారంగవత్తమి వరాని లోనవత్తమ
య్యెనె తావకేనావతాతప్రధానవేల లప్తయోనిధిభం
గంబులై చెలంగె గానిచోగ్గో తవంచితకలదెప్రాక్షు తాం
బునిధులకుఁ బుండరీకా యతాక్షు || 95

సేగ్గ్రచేలాభ్యుహమకేసనలాభ్యవవర్తితే ననిలాభ్యవా
యూవవేసకునెట్రికంబునామమునింగివం బరాభిభ్యయు
గర్భివర్తించు విజ్ఞోతేనెన్దు గాలత్రయమునందనా శవాచ్యండు
వ్రవై నందువలసనామాతియంద నారంబుగలయట్టి ఘనవ
సూక్ష్మ జ్ఞోచేసయ్యెననితోచుననియమము పంచభూతము
లకువప్రవక్ష గుటచే వానియందుఁ బుట్టు వానికెల్ల నాది
హేతువవేయనివచింపఁగదే లాశో నలేయసూరికాం
దేగేయ || 96

సేగ్గ్రేధర్మమందుజనించుట గాఁబోలు నచలాభ్యగిం
చేనవోర్వసమితి తద్దానసలిలాభ్యవముతొట గాఁబో
లు నట్లాభ్యగిందే మవారింబుదము లాభవదయతే
జఃప్రభవుఁ డౌటగాఁబోలు నర్థాభ్యగించెఛాయా

విభుండు | భవతయకాపసంభవోబ్రాహ్మణాచార్యునస్త్రినామ
(మృత్యునాం నాశాశ్రయమానుః) | ఓ వరాహవాచస్పతివైలుం
గుటచేసి | నేడు సృష్టిచే జనించినట్టి | వస్తునామములను
వర్తింపజేసినదియూ | యందు ఇగతురంగ సుందరాంగ
సంగనవాడ్డు తమ్మిలానెఱిజనియించుటచే నజుండమహ
మౌడెలనానామములను రక్షణలెఱిగెబమ్మ | తావక
రాత్రుమందావిష్ణువుచుటనభవాక్షిజేందెను
మూర్తిపుండు | నవిష్ణుమమున జనించుటచే నహి వా
భిక్షునొందెనురాధిపుండు | భవదుదాశాంతసంభవృత్తి
తనకుటచే నమరనామముఁజేందిరజీలసురలు | నెల్ల
లానములను నొకయైన యనారవాచ్యునందుఁగలిగెజ
గము | అని తృప్తయకొని నమరులనామము | కెఱుఁగ
జేయుచుండ నిందిరశ1198

సోమితిమోదిసిద్ధులందాదితావననామమైనయకార
మున్నందువలన | నిధిసవకంబులానముమందావృప్తయం
బాకనిధానంబునందున్నవలన | వారిచందనావ్యయమునో
తచేసినామమూదిత్వపున్యమందమరునతన | నజీలరత్న
ములలావారి నలమనియొక్క మఱినయభిక్షుచేమనుటవ

40. వివేకాన్ని గురించి సమాధానము

40. లన. విలువనల్లి సర్వవిష్ణు పరమాజ్ఞంబునై ప్రసేధి (గాం
చెనవినిరతము. మిన్నచేతనూయమెప్పొండు చుచందాన
కొనవయసుసూరికాం జగయ ౧౧౧

నా సత్యమును గాన నా జగము 1/99
నా జగమును జూచునా సత్యము విను శంగ, మా జగమును జూచు
తన వాని జగము. సత్యమును నంగల వాని జగమునంద జూచు
మా గూర్చి విషయము లావ పాతమును గూర్చి సంగతి లా
లనా పూర్వము లా జగము, పాతమును జూచి జగము

విడిచె | రస రుచి కాంతో భరణ తమ వహించి, పం
 చరకంబు మోసంబు గాంచె | బృథుల గంధ భాం
 చ పృథుల మమ సగించె | వని బెట్టి మాడ విషయ
 సుఖము | గరళ భక్షణమున కిది కంటె ముఖమున
 గ ౧ విషమ భేద భార్య వరళ తల్లి ౧/౦౦

సమభవదయకథవసుగవనిల్లియుతరా, సుతుండపవ
 గ్గంబుమాలుగెనయభవదయగాత్రసంస్థా
 ల్లంబుచేద్రవ, త్రాంగనలకపూజ్యతమతా వవోచె
 నీరూపమొకమూలు. నేత్రాజ్ఞములనిల్లి, భూతం
 బులెన్నయోపొందెసుఖము. భవదావ్యయంబొకపాటి
 నారలుకనిల్లి. సంస్థలియొసనజూమిళుండు. నవిసేతా

విశేషాంశిద్ధాంతానంతము

వకాంశాంశామితవసం, కామలమృతపదమునందుకొ
నిరి/ విషయచింతని సుబ్రహ్మణ్యవేదించినాడౌతా/ నందమిచ్చు
గారవననిననాధృగ్/ 101

సోదనపుంటుండే సోబుండావనినందన, తైత్తిరకథములతో
మైత్రిబోవ్వి/ నిపుజలనృతగావింపయమునాప్రకాశజలం
బులువియద్దంగఁబోరె/ నకాపుచేనడ్డునకదంబరృప్రమా
నికథనూపమానమయ్యె/ ఫలపక్షవచ్చాయలమనకొ
సఁగివృక్షంబులుపారిజాతంబులయ్యె/ నపుసంచరిం
చునెలఁపఁగలరాలు/ తలఁపుమిన్నలయ్యెదానఁజేసి/ గో
కులంబునాకలొకమైతనరెఁగ్గ, వేణీవతారకవళనంబు
జాక్షు/ 102

సోదాచందయములఁబోరెవందనయపదాబ్జరైరిగోపికలుని
నాగ్రయించియుష్టవిభూతులనొప్పదంబయ్యెయ్యగోదా
శృవంపమునోహచ్చయంటావేదమంత్రసమానవిషేషతిఁగాం
చెగో, పాలాంబునదుసంబంధమెనసి/ చేజేలచందానఁ
బూజనయతఁగాంచి/ రాభరజనులనయాజ్ఞమెలగి/
~~భక్తులంబుచేత భక్తులంబుచేత భక్తులంబుచేత భక్తులంబుచేత~~
సంకల్పవేధిచేతకృష్ణకంబుసువర్ణామై నమాధీతావకేనపాద
సంకల్పయంబుచే విశాలయశస్సురె/ మనిప్రామరులకమా
వృవశు/ 103

సహకమలారిసుందరాశ్చర్యనలరిన, తాకా వధూటికుత్త
లమొసంగి | విబుధాంబపతిసమారేకంబునొలిస, మునిప
త్తి (బాశాణముగనొనర్చి) | గంధర్వీకాజువిగ్రహాదీప్తమ
చ్చిన, జుమవస్త్రిభారాభయశస్సు (దొలచి) | కమనీపన
తిమోహానుచిచమెలంగిన, కావ్యపుత్రికి మహాకష్ట
మొసంగి | తనివెడెందనిజారకుత్తంబుతావ | కాత్తయ
ముడెందనివారలకాంగనలన్లు భూరిశ్రయమోక్షమం
ప్రసనాన్తి సంగి | నిదిమహాద్భుతమాగదా యందెరకే ||
104

సహకర్తయోగమున (బ్రగల్గు) శౌజనకభూజానిప్రకర్షా
వసారనమందు | జన్మానయోగమున (బ్రగల్గు) శౌభరతాబ్ధి
సంయమముండవచ్చును | భక్తియోగంబుచేబ్రువలు
నింత్రవనమ్మ, జనవతిరిందవచ్చును | గాంధ్రప్రప్తి
యోగస్థమునంద్రసంఘములనకొబ్బాంతకాలమందు
గాంచి నట్టిముక్తిగనిరిపోవల్లవాంగనలుకొమపూరిని
సుభజించి యంతచిత్రమింక నిలలానేమెలకునని విమత
దైత్రభార్యవకళప్ర || 105

సహజటలునుభూరుభాజనము మానినవారు బాప్స
నిరొధంబునలుపువారు | భనమిచ్చువాకలాదనమిచ్చువా
కువ (స్ర) మురిచ్చిచదలనొందువారు | ప్రతునైనవారు స

వనకర్త లను వాడుకఁగి తిత్తముల జరింపువాడు జపమును
 వాడుచు ప్రముఖానామము వాడు వచాధ్యయనముగా వింతువా
 దుఁడెప్పుడు జన్మములందు జన్మించి లభింపరాని ముక్తినిక
 జన్మమున ననుకూలము సేసెట్లు పూలుగ సేసిన వంశానబం
 దురెల్ల గొప్పకలుగినట్లు గల్గి వైమంథవాసము 106

సంతాపకపాదపద్మములు చామలమోపుకొని మంచనము
 లవఁదని వఁజేంది నలవఁజేలతా నీకంబు చెల్లినచో దురదృష్ట
 మొదల గాన బాగుచుండును మనలంచి దంతక్షతంబు
 లందఁగఁజేసి వక్రిత్రిగింతలవనకు వింతఁగూర్చి నెఱి
 బాణితలములనభుజంబులమోపి నాకమఁబరిరంభసేయి
 మిచ్చి నశరరమంబిని ధువనకళిఁగా వించినట్టి గొల్లమించు
 బొంట్ల బాన్మమిట్టి దనుచు భావింప శక్తమో సూరిజను
 లకు నది వారిజాక్షము 107

సంకపటదైన్యంబుకనియు పవాసము లచేఁగి కించి
 యదర్శనప్రసంగిని వ్రాతరువాత నిజకక్రిధరణి
 త్రైజ్యు పంప దలచి కొదండంబుఁబాల్చినా వాబా
 లావంతములవెఁబాకొధి సంస్థితాగాధిజలంబుల
 గాల్చినా వ్రాతరుకన్యగ నిలాసనుడికొన ముద్రుం
 దు; వచ్చి వశరణస్థమిచ్చినా వ్రాజలధిఁగొరనవర

ములాసంగినా వ్రాసెనునిక్కొనిమ భీష్మజేసినా వ్రా
సెనవరసుని వ్రాసెనులునకు (గరిగి) నవ్రాసెమోము
ముగా వ్రాసెమోనినాధగ్గ/108

సీ 1 తిలక్కులగునొత్తొమ్మరిగములగర్జించునవల
లించుటరిది/ నాపామగములచెల్లెలముల్లలాని
దొర(దొప్పించుట) తయనువింతవైశాల్యమున
పర్వతములుమున్నట, యంచునదొచ్చించుటవచ్చుతం
బు/ తివిరిదానవ్రలవధించునామర్థంబు, నొసటం
కులకు(గల్గుబయవెఱుగు/ ననినరాదులచేతనల్లిన
సమస్తం/ వ్రక్కుచరపొరళిబ్రతుకుటవిస్తయంబు/ సర్వశ
క్తిక్రమంబువగుటట్లునల్లినావ్ర/ గానిలా(తులచనాన
కములనాభగ్గ/109

సీ 2 కపిమూర్తునకునెట్లుకరిగినపాండిత్యమనినతలొకమా
ట్లాడువెళ్ళ/ గొరికిసామర్థ్యమే తెలుసలభించె,
బళిబళియనివనభంగవెళ్ళ/ జ్వలగమూర్తునకొంత
బలమెట్లులాన(గురొడి) ననిపలంకనులజ్వలాడువెళ్ళ,
నాపామగమునకొనెరవసంబెట్లులబ్ధి, ననిరావణుని

మాలునట్టివేళ | గొనెత్తి మూరికటగన్నెననితాంతువేళ్లు
 మనిలంక(గాల్లు)మే(విడుసువేళ)వంసుమసునుతించిరను
 కులయ్యధికశక్తి | నవోసంగినదనచానరజాడు || 10

సాకల్యంబుగఁ దెయ (గాగఁ దెయకల్యంబుగాఁ గావింతుని
 త్తలకాశలంబు - చరమున - చరముగా న్ధవరంబును బం
 గమమున నొనర్చునా మర్థన పూర్తి | పారిజాతమును భు
 త్తరంబుగా భూర్తమును సురప్రమముగా మను - మన
 త్త | లలజవ్విని నిపరిక్షిగా విచ్చారంగి, నతిసుందరిగఁ జేయ
 నట్టి మహిమ | రమ్యచింతా మణి నల్లకాయగాఁ గ, నల్లరా
 తనిఁ వలఁపు మిన్న నొనర్చు | జాణతనము ~~నొనర్చు~~
 శివయందు సర్వకాల | మమరియన్నది పదార్థాలయ
 హృదయ ||

[illegible]

మనయమలతత్వ మట్లై వేన జా^{తి}యందు జనించియు న
 నికళ్ళ ఇవి వేనునై నవాడు ప్రక్క తిసో బ్రములను (బా
 ల్పడక తిక్కకి) నిన్ను (గాయతరపు) ఉనక జూర్చు || 12

సో విషనాననంపథాన్వితశైలమున (బుట్టి) వానశంబుని
 ర్విషత్వమున మనునె జావల్లవ తటిన స్థనం లా^{తి}ద్భవంబ
 యుని, వారిలలు ధనకు (బానార్థమును) రమణీయర
 త్నాకరంబున (బాణవియు) నవ్వరాటము రత్నమైచెల
 గునె | పల్లెనక జలాదు భతమయ్య సుబ్రహ్మణ్యరంబు తిసో
 ము^{ని} మార్గంబుగనునె | యట్లై సత్కులంబునందు జనించియు |
 జిల్లాన భక్తి వేనునై నజనులు | భవదమో ఘర్షణకు (
 బాష్పలుగారందు | విమత డైత్ర భార్గవకళత్ర || 13

సోగిలైన (గరగింతు) జెలువలన లరింతు, తుగనుడినా
 నేర్పనుగాయకుండు ప్రతివాదులను (బరాభవముగల్గి
 తునా) వర్షంబుగను ఉనుతార్జుమండు | నావిధానమునమ
 హాసభలుగెల్చితి నాకు, సరివారెవరను-భాంబునుండు |
 శబ్దావశబ్దచర్చా విధానముననున్నుతి (గాంచినట్టి
 వానికైతివిదుండు) వివిధావనిరాతయవ వివదుం

ఘాతావకేనాగ్నియశ్శంఖచలపదేని వృద్ధుః శకుః గానినో
అగ్నింబులముఁ డావలముగావలచుతపవిత్తరలగ్ని॥4

సేనవలపభూపాలునకపాజశ్శమనః సూర్యగతమయ్య
వరశత్రుత్రుఫలంబుపారిన్యగభీషుసూసకవల్లిజేయ
నిరదానమైతనరెగిదానఫలముశ్చైతభూవరునమన్వయ
మాంసాశనోభానసంబాసంగతపంఫలంబుప్రవర్తిత
త్రునిగృథభ్రవమునొందగజేసదతరుచిరాశ్శువితరణ
ఫలముజీవకోటులుపుణ్యమార్జ్యంచినమనర్పణమైన
భీరనిఘోరాఘఫలమునిచ్చునిదిశరభంగాదులేటిగి
తపమునకొసగిముక్తిగాంచిరినరజాన్ము॥5

సేనావలపభూపాలునకపాజశ్శమనః

సేనావలపభూపాలునకపాజశ్శమనః సూర్యగతమయ్య
వరశత్రుత్రుఫలంబుపారిన్యగభీషుసూసకవల్లిజేయ
నిరదానమైతనరెగిదానఫలముశ్చైతభూవరునమన్వయ
మాంసాశనోభానసంబాసంగతపంఫలంబుప్రవర్తిత
త్రునిగృథభ్రవమునొందగజేసదతరుచిరాశ్శువితరణ
ఫలముజీవకోటులుపుణ్యమార్జ్యంచినమనర్పణమైన
భీరనిఘోరాఘఫలమునిచ్చునిదిశరభంగాదులేటిగి
తపమునకొసగిముక్తిగాంచిరినరజాన్ము॥5

మననవచ్చువారి జాతులు 116

సేద జీవి పూర్వము నందు జేసి నరకాను, సారంబుగా ము
డి సంపదించు. వన బుద్ధి పోయినట్లు నిశంబు పనులు చేసి
తమ నాచరింపుచుండు. నప్పాప పుణ్యకార్యములను దగిన
ట్లు, లోచనము సదా యిచ్చుచుండు. వత్తిచ్చు దాని లోచనము
కుసుమ ముంబు, భాజనము దేవతల భవము లాండు. నాత్మదే
వతత్వ విజ్ఞాంత సంజ్ఞ మెలాగు. గాని దరి జేరలేదు నీ కడుగు
గాంచు. సంతవరదాతన దయెట్లు లబ్ధునయి. టుంగ దెచ్చు
మునాకు విహంగ వాహు 117

సేద నరుడు నవదవూర జనము నర్చు దళములు, సంతవవధ
నాడు ~~జాతులు~~ జాబ్బి (వచ్చు) నలయా జ్ఞాననికర్తృంచు నాకం
బు, వని నతిథులకు భాజనము నర్చు నెలమి ధర్మజుడు నీకెచ్చి
నతారంబుల, మర్దుల వధించి కా జ్ఞానంబు సంగి. గడిమి మా
రికు దునకి దినపు ప్పంబులు, రాణించు ధనధాన్యరాసుల
యెన్. భక్తి నీకర్తృణము చేయు నీలవస్త్రం. పాళిదాసులన
బేల సంపదలూ సంగి. సారమ చుండు నీదేమి వస్త్రయ ము
నిగి వేణుగి పాల జగతి ప విప్రకి లింగ 118

సోగడువులారా కథనంబు సూపెను కోని బెండు బెనికొని
 తమరాతి సత్రాజితు వధి పసాయించిన నీయమూర్త
 తోషంబునా దరించి నిష్కారణంబుగా నిన్ను నిందించి చే
 రజుఁడొనుదంపన కంబు మణిచి కలెనెదిరించి తూపులని
 స్మయించిన గంగా సుతుని తప్పుగ ప్తపుచ్చి కదిసి ప్రాచిన
 ట్లు మదపరాధములున్ బ్రమించి కరుణతోడ గాఢమమయ్యి దో
 పభాగుని కనువేరే ప్రావృయము దన్లు దురితనాజ్ఞాన
 ముంవల్లదనెన్ || 119

సోగధనమదాంధులును విద్యామత్తాంధులునధి, కారమత్తులు
 భవద్దోరవంబు జంతువొంసా మూలతచారానననార
 పరా యజులతావేకారాధనంబు మూంసాగనులు పొన
 మత్తులు నాసికార, ధములు భవద్ధి వహిస్తమహేమ మత్తు
 లొలుకుదురవంకార పతులు ముషకులు పామకులు నచర
 తోనవనరయనెరకుదుఁ బొగ్గి కన నమగుచు వితుగుచు
 దురుభవపరంపరమలాంఘి జన్మనులను మూలము పూని
 తావీకాశ్రయము గాంచి సుఖియింతురంబు పొడన్ ||
 సోగముమరంబు లాశ్చయము మమట్లు వాల్మీకి వాల్మీకి 20
 సాంధిపూని వాల్మీకి ములచేత ముంచేచి నందరింబును

50

విష్వక్సానితానా సంపాతము

బోధితవదయ, చరణాంఘ్రిచింతనా పరులచేత | న
 మలినరాకానికాధకు విధమున, సాత్త్వికప్రంథరాజము
 లచేత | మేఘ వృతు (కుగానిమిహారునివహాన, ద్వీప
 వతాకాకుకృత్తములచేత | దెలియబడుచున్నతావ
 కదివృమహా మృమరసేసేవింపజూలరసురమనఘ
 లక్ష్మణవారిదొరార్జున్ మమనకొన | శక్తమాయట్టిదని
 చెప్పసరసిజాక్షు | 2

సీ | పామరుం డొక (కుకొపముజెందిబొయల్) మమ్మిబేమ్మ
 నది నెండు పయిజేడెనె | తొత్తిమానియొకండుతటము
 గ్గ (తొత్తినం, తేనె పూడునెయగాధజలరాకి | కలుషా
 త్మం (కొక (కుపంకముపూయ మారిన్న, మందునపూత
 విష్వక్యసంఘ | తమినాకం డెత్తంగ (దలచినమాత్రాను
 లఘువసునవారి మాలయమహోద్ర) | మట్టులాసురప్రకృతి
 గలట్టినరులు | మాపణమొనర్చవారిజెండుమవెనెవ్వు |
 వానికొనినాశకారణమానుగాక | వరిమొగ్గొలబగత
 ప్పవిత్రశిల | 22

సీ | చిరుదంబువెల్లజేచ్చెరదయమనికెష, వ్రాన్తి సినక

విషాదాగ్నిహానాసంపాదము

నిచినవొండునుండునునసభలవలెనుండునుండునుండును
దం-చితిట్టినవెరిరాజుగొల్లండువిడువుమాపల్లవాళరినం-మ
కోరించి పల్లినగుక్కినపతిరామబారమునాడురజ్జులువల్లితి
రస్కరించిసయట్టిరాజరాజుదారుణవిపత్తుగ్రస్తవృత్తాంత
మొఱిగియైననినుమాషణమొనర్చునట్టిపనికెభయమున
దరుదుష్టవైపరగుజనులుగవేణుగోపాలజగతపవిత్రశ

లగ 123

సేవకవింభవత్సవకారంభింపదవత్సవతనంబులాగెసమ్మ
తెంపకుండునపమునాదులుకొంచెమభనాసమందంగగ
మాసంధితులకదిగిట్టకుండుదనవారునొక్కొక్కనుమతి
చినప్పక, గ్రామస్థజనమువిష్కంబుగొరునవిపాతవరేయ
బామ్మనునంతలాంక, మెల్లనొద్దదుదానికిచ్చగింపదవ
తలువిష్కమొనరింతురవిపత్తులన్నియున్నప్పకొన్నమరై
రించియుభయలకసుఖంబులనొసగుచావకెనపాండా
జ్జభక్తిలక్ష్మీవశచ 124

సేవివిధవిధాలయందువిపులపాండిత్యగ్రామగట్ట
క్షేత్రపాదముప్రవానిర్జునాసమర్థతలభించువనప్రకాశ
ప్రచేడువదానాత్మమజ్జుగ్రావనిరాగణపాశ్చర్యం

నాదప్రభవస్వతి తుల్య వాక్యాటవము లభించు |
 భూరిసాంప్రదానధికారం బుప్రొప్పించు, సాంప్రదైర్మ్య
 యశస్సు వచ్చు || గాని నకు నకు నపాదక మలభక్తి | క
 లును బరుదట్లు కలిగినది లుచు కుచు | ఇ లుచు వార
 లకపవర్గ ఫలముగలుగు | నలుగ దక్షిణ పా యంబు
 వలనఁగొన్న 11/25

సోదంత్రాన పాదినాణి బద్ధముల నాడు, ప్రవర్తకున
 కుశి కుప్రాయమందు | సరమా విభునక ప్రదన్యైర
 మునాడు, జామితునకు (చాను చచ్చువళ్ళ) బా
 డుపాత్తునకు సాపప్రాప్త దినమున, హనుమకు నదర్శి
 నాప్రేనాడు | పారిసుదంతునకు నరరమునాఁగెనసావి |
 గంసహాసికిని స్మరణం చునాడు | కలిగి తావకపదభ
 క్తిగా ధేష్టు | రిరచెదనకిఁ గారణమంచి చూడఁదెలి
 యదస్య లక్షణకె తెలిసి యుండు | వెలుగొపాలపగతిప
 వత్తును 11/26

సోదంత్రాన పాదిన వధూసంగం బురొసిన, యంపగా సుచు
 డుర్వదాళుతుండు | రంభాదికామి నరతి నసడించుమ,

ధావిపావనిభవత్ప్రవచుండు భరుషానుభవజభదంబు
 యుంగని, వానసనందను (కునహాసవచుండు) విషయసాక్షి
 ములన్నవిషముగా (దలపోయి) సనకాదిమునులుత్పన్న
 రణభక్తుల | అంతలేసివిరాగులట్లన్నముడిగి | నమనాని
 సత్రాటెన్నునిన్నుమించు | సుఖములేదని తొచ్చుచోచు
 ధ్ధముంధ || మానసునైననళితమావలదీదర || 27

సీ || శరణుసారంబుగా జేవులను ఫలంబరసియచ్చెదవదియ
 ట్టులుండ | బరిచన్త్రవక్రికించాండునందనులకునంబరవునకు
 రుకాంకమనకు | ద్రువునకుసరమంవధూనాధునకువంమ
 రశిపాత్మజునకుష్టరసమనకు | రాజ్యంబులాసగెసరతి
 బ్రచితవిభవిప్ర (ప్ర)వల్లపదమనిలాత్మజునకు | నిచ్చిత
 వివనెల్లనుహించిచూడ | ఘనతరపదంబులాసగూర్చు
 గర్తవేదె | కానరదన్న (దని) తొచ్చుగాదెశోరిగవయిగోపాల
 జగతపవిత్రశిల || 28

సీ || గంగాప్రభవపాదకమలుండహృదయవాక్త్రనకుండుపావ
 నదంబు | నాదిలక్ష్మణుగోపంబు (దవుగానని) న్నిలుచువా
 రికిసంపదలులభించు | బంటవలంతినభావుగావున (దావు)

54

విషాదాన్నిధారాసంపాతము

కాశ్చిదులకుఁగూఁములమరియుండు| వాచిత్వదాక్షిణ్యవేద
రఁగుకాడలుగానఁ, వరవిధ్యైల్లనవానికట్లు| సృష్టికర్తకు,
దంత్రవైవెలఁగుకతన| వత్తనదాసుఁడుకుటుంబపుత్తిఁగాంచు|
లాఁతులకునిన్నియుంబడుర్లుభమకున్నునిప్రయోచనమై
యొప్పునరజాన్లు || 129

సేయఁగాదిపుణ్యకార్యములుగాఁచుచోనంతరాయము
కల్గినప్పుడవియె| ~~కర్తకుఁగూఁములమరియుండు~~ కర్తకుఁగూఁములమరియుండు
కారంబుగల్గించు, నటుగాకమేటిసాంతమయ్యెనని|| గా
లాంతరమునందొకాకజన్మాంతరమందొకొకాంతరమం
దొప్పల్ప| ఫలమిచ్చితొలఁగునభ్యంగిహోమముగాక, యా
శ్రితులకుఁ(దావకాంక్షిభవే) కరిగినప్పుడనిష్టముల్లా లాచి
యిష్ట| ఫలములానఁగూర్చిముక్తి, కేఁబనుచుదాచవదల
చుండునునీమనవకుఁడవన్| పుణ్యములకోతెభేదమంభోర
వరన్లు || 130

సేవకమ్రవసంతాదికాలంబవత్రించి, విమలాభిజాత్యం
బువిద్యసించి, యాశ్రమనియమము, నాచార్యరహిత్య
మునువేయొనియమంబుననుసరించి, యావృత్తనియ

మంబున వధరించి నితాంత, ధననాధీశై విష్ణు తతికిలాంగీక
 రుకల్ప ఫలంబుగల్గిండు యశశా, నామలుతుల్గంబుల
 గునెనియమ ములఁద్రుణీకరించి మూఁగినయంతరామం
 బులకఁచి మోక్ష మార్జితులకు వచ్చుమాయఁగలభవతార్ద
 వభక్తికి ॥ ఏమత జైత్రభార్యవక శత్రు ॥ 131

సగ వివిధదాన ఫలంబు వితయయ్యననియెచ్చ, నరదంబును
 గునాదంగరాజు బలకై తపోపా యములు బోలు ననియెచ్చ
 సూరు పుత్రవిజయ (గ) సుయోధనుండు తన తపః ఫలము పుత్ర
 యయ్యననికుండు, నపు సంపదనా దురావణుండు కలవ
 న మాంబు ఘంబయ్యనని పోర్చి లయముండు నట్టికాల
 మున వారి కి నాని వారికి బ్రాత్యుత్థవైన విజయ భక్తరాజు
 విభిషణ తరణి సుతులు నిన్ను నార్జుం చి సుఖము జేందిరిధ
 నాడు | లందరిండు నే బెవలనంబు జాయ్ | 32

[illegible]

యథానామ | మండునవునల్లినట్టిచేష్టలెంతమమత్తెననియ
గావింపవే || విమతజైత్రభార్గవకళత్ర || 133

సేదినగధిపాష్టకసభాధిపన్మయననమృతభమనమయక
తసభనాసంగి | రాజసూయమవభరమునా కుముల్లక్రము
లమనాత్మర్చంబుకలుగజేసితెలుగంటెతెగలనత్తొమించు
విశాధి | జనులజంపించెరాజ్యమొనగూర్చి | వాదేమథమునా
ఉవాచ | ధృవోగోచరమైనపుణ్యఫలంబునంతజేసి నాంధ్రకర్షి
దశదిశలనిండజేసిధర్మజునిబ్రాచినా ప్రమాప్తతేజ
వానిధర్మమునకువసుఁడైకాబాల్ || విమతజైత్రభా
ర్గవకళత్ర || 134

సేదినగధిపాష్టకసభాధిపన్మయననమృతభమనమయక
తసభనాసంగి | రాజసూయమవభరమునా కుముల్లక్రము
లమనాత్మర్చంబుకలుగజేసితెలుగంటెతెగలనత్తొమించు
విశాధి | జనులజంపించెరాజ్యమొనగూర్చి | వాదేమథమునా
ఉవాచ | ధృవోగోచరమైనపుణ్యఫలంబునంతజేసి నాంధ్రకర్షి
దశదిశలనిండజేసిధర్మజునిబ్రాచినా ప్రమాప్తతేజ
వానిధర్మమునకువసుఁడైకాబాల్ || విమతజైత్రభా
ర్గవకళత్ర || 134

పర్వవాచాన 135

సేదజేదేలకొరకునదినమి - చ్చిరకొన్న, కాననునకమమ -
 హంబానచ్చియెయ ప్రతిజ్ఞ తానెపుడునావించి నునిర్జీహు
 ముగవానినిర్జీహించి | దోణాభివృద్ధియొడులతోచెనం
 గుచా, నపరిమితార్థావశమందజేసి | విజయావర్జయం
 బిచ్చివివిధార్థలొకము, ల్లాపించియును మనస్సుద్ధి నొసగి
 కలరిజన్మభూమిగతామృతంబుచే, దనిపేవిశ్వరూపవ
 ర్ధనంబు | సంగిప్రచినావృసప్రచాచినవాని | భక్తియెట్టి
 దోసుపర్వవాచాన 136

సంలక్ష్యమేధాంతంబునందుయు ల్విక్లలు, వాయమునుచి -
 వకగుమనివచింపనవాక్కుమునకువాచామకోపమున
 కనురెజ్జజేయగనిందుకొమవోతు | వనిధర్మజాదులప
 గముక్తిప్రదుం, దగున్వృష్ట | డిచ్చటనమరియుండ | ముప్పుప
 గ్గముజేరుమనెయనిగుజ్జుంబు, కొపించెననుచునకులుడు
 నొప్పాదానిచేతనకులుజ్ఞానభక్తివేష | ములనుజగము
 లెల్లదెలిసికొనయె | నట్టిప్రభు | డొటనాదరించితివాని |
 నవుసంతతంబునరజాచు 137

సోదైవ్యుండునిన్నుమా పణమొనర్చు (గసభా) జనులుతూ
 ష్యభావమును వచింపడు | గనిసవరాచవు (జెయ్యనక-చిక్క
 ష్య సకమగ్ర ~~విషాంతము~~ తాంబూలమిచ్చుచుండు | నో
 ర్చు జూలిననరును తుమాంగము సమోపదననిజ
 వామపదమునెత్తు | యా ~~జ్ఞాన~~ సోన-చేనిలింపులును
 తిచ్చెనాక, మడుసత్తరించుసంతోషపడిరి | సిగ్గుగం
 చిరితల్లిభాస్థితజనంబు | లట్టిభక్తి సభానమనందు
 వలన | బ్రాచితివిసవరాచవునంభోరువార్చు | వెలు
 గొపాలజగతపవిత్రశిల || 387

సోమతిలో వలంచి నమాత్రాన నెచ్చెట్రైకైవలచ్చిసెపల్లా
 దరించి | బలురైనకేచకాదు ~~లు~~ లగలిగిం-చు బాధలనొచ్చు
 చుండు సావ్యస్థనంబాసంగి | కొలువులాము మా జునొకలువిప్పు
 గ, మారనసర్వరక్షణంబునిచేసి | వారితకేతకసమర్పణం
 బానరింపు నమృతమల్లంబుగారనారగించి | మనినకాలమె
 జ్జమంగళసూత్రంబు | నిలుచునట్లుమెలపెనిచిడనరుణ,
 బ్రాచినంపుడు పదపుత్రునానతిపుణ్య | మెట్టిజాగిద

య్యయింతెనక 139

సేతనకు మానుండ నితల పోసియు వృత్త, నంబానగచి మజ్జ
నంబు వచ్చి కనుల గాటవలె బట్టి కమ్మని పారిచ్చి, నుజ్జన
గూర్చుచు బాష్పనింపి జొరక లానుంచి జాలవలలు వాడి
నితలందు సతతంబు నిదువుచు పోవారి యింట్ల నల్లరి
చేయుట లని, మాటలచె దరించు రోటు గట్టి స్తనమి
చ్చువలె సచరాచరంబైన విత్తునూప మనుభవించి మి
చి సోకెని నన్ని నంద జూయ తానెంతటి భాగ్యవతి
యెనుండ చాణబసక 140

సేతనెరికొడరమ్మని చరిన భుజము పై, తమచేతులు
చిమార్తములన ఉచ్చిపెనురాను పానువరచించినవి
వరుండ్రు జేరి పాదములాత్రి సేదచెచ్చి తయని ఫలము
లంబించి మెక్కించె, రలగడించిన మకరందము సేగి
పాలదిండ్ల జంపున బలిమి వాకొన మెచ్చి మొదటల మప
నము దలగొరి సరవిని న్నగూడి చల్లులు వోసే పాట
లింపు మొఱివొడి యాండి మెలగ న్నగోప బాలర బాలగో
నన త్తయిలం దేర మురాసురా రి 141

~~సేతనెరికొడరమ్మని చరిన భుజము పై, తమచేతులు~~

సేవేయినానామనావిందులువినిచెంత్రుకరుదించినమహా
 వానిలులాసగి పరిరంభమొనరించిపరివారములుసల్పి
 సత్తులనవిమకెల్ల కలమోర్తిగానేకళవివారమునసహ
 యమై, జలకెళియమునలాసంతరించి ప్రణయార్థక
 లవారంబుప-వరించి నానావిధప్రవాయములవదలనివి
 జేంది బలతెలుసులనరుదుసంబంధమనసేమోక్షముందినగ
 ల్లపూజాదేవతాత్రపమొనర్చి వారిపాదములకెపుడు
 చిన్నిపూలానరించులక్ష్యవారవన ॥ 42

సే ॥ అంగరాగమునకొసంగినపుణ్యంబు, చేసుకూపంబువ
 ద్దించిభూరిసాంబర్యలా వక్షాసంపత్తులార్జించి స్థిర
 భక్తినిన్నువశకరించి తనవార్తనమున జేర్చుకొనిచివ
 గతులఁబూ, జించిలారించిమే ~~ల~~ ల్లుంచుమచ్చి పలునం
 పులాసించి బాళిజండుకుకూన, లంచిసురతముగారిం
 చిగండ యుగళమునునొక చామలనొత్తి తావ్రకనసం
 బంధమనసేసత్కరియనప, పల్లమొందినచుబాహుప్రభావ
 మెన్నఁ దమ్మిచూరివశంచ ~~పదార్థ~~ పదార్థవారవన ॥ 43

ప్రపంక్షమ్మజేవించు పడత్రికవోసఁగిన్నచేరధాన్యము ర
 త్నవారమయ్యి మారిచునింటసమ్మతినవైకొన్న పూవు

విషాదాన్నిధానా సంపాదము

లాతనికి విషాదములయ్యెను. తంతువాయునవేత. దమనపుకొస్త
వృక్షములు వానికి బాధ సంబులయ్యెను. గొల్లలయిండ్లనకొస్త
వెన్నయవారికొనలేనియెచ్చుకొమ్మనరజేసి. సావిత్రీతనమర్చి
తమువైనప్పల్ల వస్తు. సముదయము నిన్నుజేరియత్తుయను
జంబులను. చుండును వారలకొదిగినాద. నీవొగి. చరిగ్రహం
తువనైరజాక్షు. 143

సగ్గవసుండుబంగారువలవకంటెనమూల్యము. తొచ్చగో
వజనాంబరములు. రాజరాజిడుమవక. భాద్రనంబు
నక్కంటె, నారకమ. తొచ్చెవాసరుతిండి. ట్టితపకనా
ళప్రజ్ఞతపత్రికలకంటె, తమ శాయమయ్యెనెరం
ధ్రునరము. రాజసేవితమధురానశరమునంటె, ను
లగ్నసమున. నూర్చు గొల్లవన్నె. నీకు. గారణమేమనని
బిడళ్ళకి. యెవరియందుగలదొవారి నెల్లకాలము
దరింతువు. హానాగ్గరయుల. చలంపవిదినవం
జంబునకాశాశ్చర్యకము. 144

సగ్గవాసరప్రాయముపవాసముంచినసము, ద్రు. దువచ్చి
రతణస్సొసినావె. ప్రకాంబుగాంచి జొసెలాగి
నవాయ, నాసుకుప్రాణము. ప్రసినావె. రాజ్యంబు
వాపయకణానికనిచిన, కౌశియిన పుడైన. గసరి

నావే| భక్తింతుననికలఁబట్టిలా| గ్రీవబృథునికాప
మునువాపకుని-చినావే| నికృతువునవారునకపరాధ
న| తంబానర్చియైనఁచాపముంచి| శరణుఁజొచ్చిరని1
జయనరక్తింతు| వెంచఁబోవుతప్పులిందెరకన్

147
ప్రేమవేడుబాలునిఁజంపవలెనను-చునినర్చి, దాసిపూ
తనదంధధనుఁజేరి| గౌమారముననుండురాముఁడం
తనిధిక్కురించితాటకబల్జరనఁజచ్చె| యావనమ
దయుమ్మఁదనినిన్నుమోపేంచి, కవిసిహార్షనప్ర
దుఃఖమువహించె| శ్రువినునపటమువల్లనినిన్నుమాట్టి
యు, పొకన్దమగులమోసంబుఁజేందె| నాయవ
స్థలుజేవనికాయమునకు| గానినయంబులవనికానరైరి
విమలతామణిమొక్కటేవడకుండు| వెనుగొపాలజగత
పవిత్రశిలన్/148

సగలవనినవుజనించుబస్సుభూతములకుఁబ్రార్థన
దుగుటనిపల్లవలయు| బాలార్చనవస్థలఁబరగుట
సోపితా, నందార్థమను-చునన్యంగవలయు| దాన్ని
నమోఘక్రృష్ణములానర్చుటవర, తత్ప్రసూచనకని

తలద్రవలయం | విమలశరశరంబువిడుచుటలన్ననృభృభృ
 డౌటనివిచారింపవలయం | నంతెనానినమనా విమభాసంత
 క | రామ సుభవములెప్పుడొనగల్గు | వయభాగ్యమణిగె
 నొనరెవొసఁజేంచు | దివియనాగ్నిజేందుజలజనాభ
 నగ్నిగోవత్సగోపాభ్యనులయం దునవుంటు | తిరియకదాచెవా
 రలనుబమ్మ | భారాభవములనంతరావృత్యయండుట
 టుగెకరావృత్యయంచెవట్టి | విష్ణునామార్కంబువిస్త
 తిగల్గె | ధించెచ్చింటింటుదవమాని | సకలస్థులను
 చారింపవలసృ | రక్షింపవచ్చెనత్రమునిపుత్రు | డంత
 సేసూరులారతిప్రకృతికి | లాంగిమూడులగుచుభంగవ
 డగ | మనుజుమాత్రులెట్లునినుగాంతురక్షణ | విమ
 తనాశభాగ్యవేదంబునగ | 149

సగ్నిగోవత్సగోపాభ్యనులయం దునవుంటు | తిరియకదాచెవా
 రలనుబమ్మ | భారాభవములనంతరావృత్యయండుట
 టుగెకరావృత్యయంచెవట్టి | విష్ణునామార్కంబువిస్త
 తిగల్గె | ధించెచ్చింటింటుదవమాని | సకలస్థులను
 చారింపవలసృ | రక్షింపవచ్చెనత్రమునిపుత్రు | డంత
 సేసూరులారతిప్రకృతికి | లాంగిమూడులగుచుభంగవ
 డగ | మనుజుమాత్రులెట్లునినుగాంతురక్షణ | విమ
 తనాశభాగ్యవేదంబునగ | 150

రిగదానమి, దనరిజనములు | ద్వుమకొ(నూర్చి-చిమ్మ
దుమ్మవాయువుచేత | జిమ్మవారికనులఁజెట్టిచి
నట్లు | ఆలకునిన్ను(జంప(దల(చి-చచ్చెదరుమూ | సం
బునకులేమనాంతసాక్షు 151

సంబంధ(గార్చి) ననాటిలాంపుసొంతంబైన ~~జ~~ వంసు
మంతు(డొక(డొకాళ్ళంబుదెచ్చు | వెల్పుబాసముగొన్నవి
ప్రమంబున్నచో, అగరాజుకండలాకంబులేలు | గార్చి
వల్లమునాటిగురుకొల్పమున్నచో, ఫల్గునుండొక(డొక
భారమడ(చు) సొంధవవధనాటిసావాసంబున్నచో
కైకెయూడొక(డొక(చు) బలగుంబు | గానివాంకల
ముకాదదితావకా, సుగ్రవంబుచుమ్మసిగ్రవం
వ(దల(చినప్పడుదేవతామూటొగదా |
విమతనాశభార్గవవచ్చెదశు 152

సోనవవంకొకముగన్పొంపసవంపక, మారమ(డొ
గొనిత్రమాసుకొనియె | నన్నవైపులదావకాళ్ళ
తొ(వ(గం) సన్నవంచరు(దుభాజనమువకానె(ద
మనవెదిచ్చిబాణమవయగా(బాటి) వోవలెనవడంక

తెరావంబుండు బిల్లును వుంచుచు (చాల్చి) భవ్యమైన ~~తెరావంబు~~ నులు
 మ-య్య, వాలుమాటెరియో భవమయ్య. జెలుగిరావు
 రసము ప్రదర్శించి తేని నిలువనకు ర దేవ భారులు
 ముచుచు లా మనస్సునను ముచు పుట్టిన గోపముగోపాలు
 జగతి పవిత్రజల 153

సేననరసింహంబు పేదై పరఁగిన పురుషుడు నన్ను, ననలేక ప
 గేచె జగంబులెల్లఁ జొరవన భవదా కారంబు సూప
 సుయోధనాదులు పాతిరుండు లోకం భర్తృజుగోష్ఠి సుద
 ర్శనంబు నంగఁ బలుకలేరైరి మా పలుకలంగి విశ్వ
 రూపము ననావిర్భవించఁగ నన్ను, ననలేక గాండవికల
 వళించె. దావకనరూప దత్తనావాప్రిస హంపలేని
 దేవతలెల్లు డాసి నన్ను సంగరము ననిర్దింతురధిక్ 180 చి
 త్తయితెరిరి చిజనన 154

సేననవవీరాధుఁ యానివధిం చువార్తను, వినివిరోధము
 మానుకొనెనె యదుడు. ఆరమాపణాదుల బండించుట
 లించి, కనయననపరాశ్రమము వారి వారిని బర్హణం
 బారిం చియైననె, సామర్థ్యమరసన సరిలవిభుఁడు వ
 సధిదైవ ము బంధనమునర్చిననప్రభావంబెఱిగినరా

వస్తువులు | విద్యనభ్యయమును వివేకంబున నివృత్తిచేయుచు
 ద్విధానముగా | నెన్నెలుంజనెనిన-మందు ~~విద్య~~ వ్యర్థం
 దుగవిమతనాశభార్యవవవవవచగ్గ | 55

సేనలనిలాననపుమునదిపన్నుజ్ఞయదూ, పేంపకమా
 నేనచెదివిభుడుగుడునువాల్సనితలగాజిగెననీపైవి
 రోధంబుమారననెరుక్కిభూపు | ఉప్పెట్టదకావృత్తు
 లవమానమొందింప, మారననెవైరంబుమంగభుండు
 నేచిస్వరాశరానకేమెల్లనకింపు, నలవాంబువిడిచె
 నేకంసరాజు | మరణమొందినదా, కనమహిమమ
 ట్టుగననరరైరవజగతొప్పనిలిచికొని | పించినప్పుడే
 పుడుమున్నసంచయంబు | లాలకొంచెయెలుగుట
 ధ్వలంబుజొన్న | 56

సేనతనకంటెచెసివాడుతనసాంటివాడును, బలలాక
 గతులైనప్రశ్నగ్రాంఛి | గమనవగంబపమునవంటవం
 బంత, కంతమనల్లిష్టమగుటయింగి | సమధికనావృత్తి
 యముగదించినవారు, బలువేమచేదల్లటిలుటలే
 యిగి | మహాదధికారప్రమత్తుకావారుత, దుద్దాగు

శరీరము. ఆవయవములు.

లెదుఁగె ముందులులుగాంచి వైభవములెల్ల నిటులరాళ్ళ
తములనుచు | నలచిమనుజుండువానిపై నలపుమాని
నినుభవించినుబంబునై కొనకేదమియూనకముకానిపుం
కరకాయరాక్షు || 57

సోగలంబములచొలిసలంబులైయొప్పు, వాలముల్లితదప్తి
గ్రాలుచుండ | నానాపదార్థములనమలిపవ్వమనన్లు, నట్టి
దంతంబులుబాడుచుండ | నతిమారమందుండు నలువటి
నైవేర్చియింపులాచనములుచేమఁజెంద | నచదేవరబ్బ విచ
క్షణక్షణముగల, వసులుబాధిర్చమునుచుండ | జెయ్యల
కుఁజొలంగిచేతులుగమనము | న్నంబులనుచు వాఁజ్జలవి
యుచుండ | విష్ణువారంభవిడడు వెట్టిమూనిసినిన్నురై
లిసోకొల్పడు జలజనారభ || 58

సోగిన్నచొసెనెన్నున్నంబుదినుచుండ | జెసినచెయ్యవే
చెయుచుండ | వినినదుషధరై వేచెచించివినుచుండ |
బల్లినమారుల పలుకుచుండ | గాంచినవసు
నంఘాతమొకనుచుండ | జరిపినసురతమొచలుపు
చుండ | చరిగినచొల్లినతిరుగాడుచుండ సారెకు

చాంధ్రప్రదేశ్-తెలంగాణ-చుండు (గాననరేదమొందియొక్క
క్షయమైనది) జింతవయ దిదమిచిత్తమనుచు
నిన్నుఁదలపాదయితే దుష్టానిజనవంధ్యగవణుగో
పాలజగతపవిత్రశలగ 159

సేవివిధవస్తువులను వక్షింపఁగోరునా, కన్నులునడువి
గ్రహమునందు బవవిధాలాపసంప్రాప్తిహాంభం
చునా, ప్రవక్ష్యత్వేత్తాప్రవణమందు నానాపదా
ర్థచయమును సూలమగు మామకజివనమునామ
ములయందు బరిమళవస్తులాభము గోరునా స
త్వర్ణితాంత్రాపూజనతులసియందు మ్రొనసం
యుక్తమై యుష్మమామకనీకృత్యభవదంష్ట్రస్వర్ణన
వృత్తియందు రక్తచే నిల్చినట్లు వరంబునిమ్మగవణుగో
పాలజగతపవిత్రశలగ 160

శ్లో 159 శాస్త్రమునకునినాత్మయంపంకనవనామయములాదం
చినావు సూత్రదైత్యునిదైత్యుమై పృథ్వీసుఁగొల్పి మాఘ
వయమునకుమీనసినావు పసురాధలఁగింతువనినిన్ను

వినుతింప, బీదలనెపుడుగల్గించినావు | తక్కిన సుసహాకృతింప
గానభా, స్థలబాధ వమునా సంగినావు | ధనముచేసె ధనమగు
గాపుపనినినాకి | తస్మిన్ పహాపయన్మి వర్షములైన | నాగనకవ
ధించెదచంచిత మమిగలయోతెల్పు మయన్ గోపాలకృష్ణ

161

సగమోచుటంబంబుపై దేకొక్కదురబ్బిన భువనకులందరికైనవ
లైయెంతమందిజనించితమందికెబాడు, తెల్పుచుగలిగెవధిం
పుచుండె | భుక్తికై యార్జ్యంపు భుజిధనంబుల్ వర్షధులైనవ
యంబగుచునుండె | నయనిష్ఠంబులబాధయడేయ మటంచు
గానియండఁజూపవుకనికంబు | నిన్నునెంచుదాసులనెన్న
డెన్న | నాపదలురావుజలరుజలంబువేసెడు పాతనాస్త్రింబు

లిఖవిపరతమయన్ | నమికాకణమోతెల్పు మిందెరకన్ | 62

స్వేదనకంకి తంబుగానెకచించినగ్రంథ, సమితిచేనెన్నకలములు
మాట | గ్రంథనిర్మితచేకఁగావించుపనిచిత, జొక్కండయుగళ
మంతొక్కొకచె | గవితావిచారసంకలితమై వ్రాదయచిన
ప్రసూనబలంబునెన్నగిల్లె | నస్తుతునిరతంబునెకపుకారణము
చె, గాయగాచెనుగదా ఘనకసజ్జ | నమకైంకర్షములచేత
నగడించు | ధనమువ్వుయమాయెనికొమోడుబనులెట్లు | జగు
గవలయునొచెప్పవచలుపుమయన్ గవణుగోపాలజగతపవి

త్రశిల్క | 63

సీగనామ మంత్రంబనేకలక్షలు వేలు మించిన మంత్రాబ్జ హిందీ
 నాథగ్రంథమేయ సంగ్రహా రామామణంబున సేవ వారములు పఠిం
 చినాడఁ దావనరచిత సేవాకాండ్ర మంత్రమొకటి సమ
 బద్ధింపంగఁ జూచినాడఁ ప్రత్యేక వారములు పఠింపవలెనని నున్నా
 బ్బి శైశవంబాదిగాఁ జదివినాడఁ నిన్ను విధముల నినాత్రిత్యం
 చోసవఁ జేయుచు న్నమ దయ వాంఛితము లాసఁగి దీనదశఁ
 బాపవమిమ వరసుఖావగవేణుగోపాలజగతపవిత్రశత్రు

164
 దీక్షాంతములందు సీగలలిపాపములననువర్తనపచా
 రంబుల ననిశంబానర్చిత హంబుతోడఁ దోషభూయిష్టమెతురి
 తవాక్యములచే సతతంబు మెలఁగురస జ్ఞుతోడఁ మదలా
 భమోహరామకృష్ణము విదుర్గుణాళికెల్లగు నాశయంబు
 తోడఁ నాత్మంతములు వేరయ న్నుజు న్నములలో గారించునం
 సారకారతోడఁ జిష్టవడిన పవయాత్మనాకృతమాట సర్వఁ
 చేసభవత్పురాబ్ధములయంబుఁ జేర్చిరక్షింపుమయస్థిత
 లక్ష్యవర్ణితకవేణుగోపాలజగతపవిత్రశత్రు 165

written by :మహర్షి వేంకట దాస స్వామి గారు

Thanking you
From PUDIVADA

cell no: 9000545202 (from-Pudivada
devasthanam)